

TEGEVUSARUANNE 2018

JA

TEGEVUSKAVA 2019

Hea lugeja,

2018. aasta oli juubelihõnguline - tähistasime Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva ja Eesti Lastekirjanduse Keskus sai 85. Sisukaim ja ilusaim märk, mis jääb sellesse aastasse on kogumiku "Eesti lastekirjanduse kuldvara" ilmumine. Suurepärase koguteos, mis tõstab eesti lastekirjanduse rikkalikust varamust esile 100 raamatut. Loodame, et kogumik pakub värskaid lähenemisnurki juba tuttavatele lasteraamatutele ning avastusrõõmu seni märkamata või unustuse hõlma vajunud väärtteostest.

Eesti lastekirjandus elab suurepäraseid aegu ja meil ilmub palju häid lasteraamatuid. Meie roll on aidata neil lasteni jõuda. Keskusel on väga hea koostöö heategevusfondiga "Aitan lapsi!" Selle tulemusel jõudsid 2014. aastal haiglate lasteosakondadesse 33 raamatukarusselli, mis kõik on tänaseni töös ja saavad igal aastal uusi raamatuid-ajakirju juurde. 2018. aastal jõudsimel piduliku sündmuseni uue projektiga, mis sai alguse 2016. aastal sooviga toetada ja elavdada maaraamatukogude lastetööd. Novembris andsime 26 Eesti maaraamatukogule üle erilised laste lugemiskeskused – Rampsu raamatukogud. Oma nime said Rampsu raamatukogud lastekirjaniku Mika Keräneni loomingu põhjal ja need valmisid heategevusfondi "Aitan lapsi!", Eesti Kunstiakadeemia, Eesti Lastekirjanduse Keskuse ja firma Plaat Detail koostöös. 2019. aasta alguses käivitub neis raamatukogudes keskuse poolt kureeritud lugemisprogramm „Lugemisisu“.

2018. aasta oli põnev ja väljakutseid pakkuv rahvusvahelises koostöös – me saime ennast näidata ja endast kõneleda mitmel rahvusvahelisel üritusel. Üks olulisemaid ja suuremaid oli aprillis toimunud Londoni raamatumess, kus Eesti, Läti ja Leedu olid peakülalisteks. Eesti lastekirjandus oli messil esindatud tavapärasest suurema väljapanekuga ning messi raames toimus mitu lastekirjanduse teemalist seminari. Londoni mess andis võimaluse näidata laiemalt eesti illustraatorite loomingut. Samal ajal olid nii Londonis kui ka Oxfordis avatud suuremahulised illustratsiooninäitused - messihallis Eesti, Läti ja Leedu illustraatorite ühisnäitus "Jookseb koos huntidega" ning Oxfordis asuvas Story Museum'is rahvusvaheline näitus "It's Always Tea Time". Oxfordi näitusega kaasnes kultuuriprogramm, kus esinesid muusik Silver Sepp, jutuvestja Piret Päär ja illustraator Kertu Sillaste ning juuli alguses toimunud ülemaailmsel Alice'i päeval viisid Viive Noor ning läti illustraator Gundega Muzikante läbi töötubasid, mille raames valmis linnaruumis installatsioon "Jõgi".

Põnevat koostööd pakkus noorte illustraatorite projekt POP UP, mis viis kokku Eesti, Läti, Leedu ja Suurbritannia noored ning professionaalsed illustraatorid. Eesti kunstnikud juhendasid inglise noori ja inglismaa illustraatorid meie koolinoori. Selle tulemusel valmis noortel 155 voldikraamatut ehk leporellot, mida eksponeeriti Londonis linnagaleriis ja raamatumessil. Projekti lõpuüritus tõi osalejad kokku Tallinna, lastekirjanduse keskusesse.

2018. aasta tõi mitmeid rahvusvahelisi tunnustusi. Londoni raamatumessi auhindadele nomineeriti Eestist lastekirjanduse keskuse välissuhete juht Helena Koch kategoorias parim kirjastusõiguste vahendaja, kirjastus Päike Ja Pilv kategoorias Balti riikide parim laste- ja noortekirjanduse väljaandja ning kirjastus Avita kategoorias Balti riikide parim õppekirjanduse väljaandja. Auhinna pälvis aga üllatuslikult meie suurprojekt Laste Vabariik kui parim kirjandust populariseeriv ettevõtmine. Läti Jānis Baltvilksi auhinna pälvisid lastekirjanik Tiia Selli ja tõlkija Maima Grīnberg ning Piret Raua raamat „Lugu Sandrist, Murist, tillukesest emmest ja nähtamatust Aklist“ nomineeriti itaalia lastekirjanduse auhinnale. Kirjanik Mika Keränen valiti aasta välissoomlaseks.

Tunnustusi saadi ka kodumaalt. Aino Pervik pälvis riikliku kultuuri elutööpreemia, Leelo Tungal sai Eesti kultuurkapitali lastekirjanduse aastapreemia, Jaan Rannapit tunnustas Eesti Rahvuskultuuri Fond, Mika Keränen valiti Tartu linnakirjanikuks, Kadri Hinrikus pälvis Tartu lastekirjanduse auhinna, Nukitsa konkursi võitsid Ilmar Tomusk ja Hillar Mets

2018. aasta oli mitmekesine välisnäituste ja -esinemiste poolest – Piret Raud esines Itaalias, Indrek Koff Prantsusmaal ja Saksamaal, Kairi Look, Andrus Kivirähk ja Mika Keränen Soomes, Anti Saar Poolas ja Ungaris.

Traditsioonid näitavad meie tugevust ja järjepidevust. Sel aastal sõitis taas lasteluule radadel Soome-Eesti-Läti ühine ettevõtmine Luulesõit. Luuletajad Heli Laaksonen Soomest, Ieva Samauska Lätist ja Leelo Tungal Eestist kohtusid Tallinna, Tartu, Võru ja Elva lastega. Üle mitme aasta toimus taas laste- ja noortenäidendite võistlus, et leevendada algupäraste näidendite põuda Eesti teatrite lavadel. Eelmine võistlus oli 2010. aastal. Võistluse tulemused olid üllatavalt head ning loodame, et mitmed näidendid ka lavastusteks saavad. Suur tänu Eesti Teatri Agentuurile ning VAT ja NUKU teatritele. Meie suurepäraseks partnerid on maakonnaraamatukogude lastetöötajad. Tänu neile jõuab lastekirjandus iga lapseni igas Eestimaa paigas. Ka sel aastal tähistasime koos ettelugemispäeva, juba 14. korda toimus Nukitsa konkurss ning kuudat aastat lastekirjanike tuur “Tuleme külla!”.

Suurepärane oli koostöö festivali Head Read korraldajatega, Underi ja Tuglase Kirjanduskeskusega koos toimus juba 6. korda seminar „Laps kirjanduses“ ning Eesti Lastekaitse Liiduga valisime taaskord tunnustuse „Hea lasteraamat“ saajaid ja viisime läbi laste suvise loovuslaagri VASS. Aitäh Rahva Raamatule, Apollole ja Eesti Kirjastuste Liidule, kes on meie ettevõtmisi lahkelt toetanud.

Suur tänu kõigile lastekirjanduse tegijatele ja lugejatele tegusa aasta eest!

Triin Soone
keskuse direktor

SÜNDMUSED 2018

- 19. jaanuar – Heiki Vilepi raamatu „Tähesära“ esitlus
- 29. jaanuar – Epp Petrone raamatu „Meie Eesti“ esitlus
- 2. veebruar – Eesti illustraatorite näituse „Jookseb koos huntidega“ avamine
- 8. veebruar – konkursil „25 kauneima Eesti raamatut 2017“ pälvis lastekirjanduse keskuse eriauhinna Marja-Liisa Plats illustratsioonide eest Reeli Reinausi raamatule „Maarius, Maagia ja libahunt Liisi“
- 12.–16. veebruar – lastekirjanik Mika Keränen osales eesti kirjanduse nädalal Soomes
- 15. veebruar – Asta Põldmäe raamatu „Murulauk“ esitlus
- 20. veebruar – Aino Pervik pälvis riikliku kultuuri elutööpreemia
- 28. veebruar – ELK direktor Triin Soone pälvis Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastapreemia
- 28. veebruar – ELK pälvis elamustuuri Laste Vabariik eest ERÜ erialaraamatukogu aasta teo tunnustuse
- 1. märts – lastekirjanduse aastakoosolek, kuulutati välja „Head lasteraamatud 2017“ ja „Head noorteraamatud 2017“
- 1. märts – näituse „Elas kord...“ avamine Poolas Krakówis Przegorzały kultuuriklubis
- 7. märts – Anti Saare raamatu „Seisa siin, Pärt!“ esitlus
- 12. märts – Kultuurkapitali lastekirjanduse aastapreemia nominentide Piret Raua, Reeli Reinausi ja Leelo Tungla esinemine
- 14. märts – emakeelepäev, Leelo Tungal pälvis Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhinna raamatu „Halloo!“ eest
- 14. märts – emakeelepäeva tähistamine koos Viljandi Kultuuriakadeemia rahvamuusika õppejõu Anu Tauliga
- 15. märts – kohtumine prantsuse illustraatori Vanessa Hiéga
- 15. märts – Indrek Koff esitles oma raamatut „Ilusti“ Berliinis Eesti saatkonnas
- 20. märts – näituse „Meremuinasjutud“ avamine
- 26.–29. märts – eesti lastekirjandus Bologna lasteraamatumessil, kohtumine Elina ja Joonas Sildrega Bologna Eesti koolis
- 7. aprill – XIV Nukitsa konkursi auhinnapidu
- 8. aprill – Tallinn Music Week lastekirjanduse keskuses
- 10.–12. aprill – Eesti lastekirjandus Londoni raamatumessil
- 10. aprill – Piret Rauale pühendatud seminar *Picture Books Like No Other* Londoni raamatumessil
- 10. aprill – Eesti, Läti ja Leedu illustraatorite ühisnäituse „Jookseb koos huntidega“ avamine
- 10. aprill – rahvusvahelise illustratsiooniprojekti POP UP sümposiumi esimene osa. Näituse POP UP Creators avamine Royal Over-Seas League'i galeriis
- 10. aprill – Laste Vabariik pälvis Londoni raamatumessi auhinna *International Excellence* Balti riikide kultuurilise ja kirjandusliku algatuse kategoorias
- 11. aprill – Triin Soone esines seminaril *Promoting Reading – Experience and Ideas from the Baltic*
- 13. aprill – näituse „It's Always Tea Time“ pidulik avamine Oxfordis Story Museumis
- 20. aprill – Tallinna raamatumessi lasteprogramm Rahvusraamatukogus lastekirjanduse keskuse osalusel
- 26. aprill – noorteromaanivõistluse võitjate väljakuulutamine
- 4. mai – Eesti, Läti ja Leedu illustraatorite näituse „Hundijooks“ avamine
- 9. mai – lasteraamatukogutöötajate õpipäev „Isemoodi ja eriline“
- 9. mai – Andrus Kivirähk esitles Helsingis oma raamatut „Karneval ja kartulisalat“
- 11. mai – Inga Lunge raamatu „Nupukas Nora“ esitlus
- 13. mai – näituse „Elas kord...“ avamine Poolas Białystokis Podlaasia Ooperi ja Filharmoonia Majas
- 15. mai – lastekirjanike kevadtuur „Tuleme külla!“ Hiiumaal
- 15. mai – näituse „Pildi jõud“ avamine Venemaal Krasnoarmeiski linnagaleriis
- 24.–26. mai – kirjandusfestival HeadRead, lasteraamatute vahetuslaat „Sulle-mulle“
- 25. mai – näituse „Jää ja tule vahel“ avamine Itaalias Pesco Sannita (Benevento) linnavalitsuses

29.–31. mai – Ene Sepp osales Ühendkuningriigis Hay kirjandusfestivalil

31. mai – 1. juuni – Piret Päär, Silver Sepp ja Kertu Sillaste esinesid kultuuriprogrammiga Oxfordis Story Museumis

5. juuni – Glenda Sburelini isikunäituse ning rahvusvahelise illustratsiooni- ja nukunäituse „Бегать с волками / Jookseb koos huntidega” avamine

8.–15. juuni – Reeli Reinaus ja Kätlin Kaldmaa osalesid Ühendkuningriigis Hexhamis loovresidentuuris „Writing Borders”

9. juuni – näituse „Jää ja tule vahel” avamine Roomas Baleani palees

27.–28. juuni – rahvusvahelise projekti POP UP sümposiumi 2. osa ja pidulik lõpetamine

6. juuli – näituse „Elas kord...” avamine Poolas Szczecinis Pommeri hertsogilossis

7. juuli – Viive Noor korraldas koos läti kunstniku Gundega Muzikantega installatsiooni „Jõgi” Alice’i päeval Oxfordis

31. juuli – Lena Revenko ja Irena Aizeni näituse „Jänesed, rebased ja teised inimesed” avamine

21. august – Kairi Look kohtus lugejatega Helsingis Töölö raamatukogus

21.–26. august – laste loovuslaager VASS (Väikeste Autorite Salaselts) Pivarootsis

23. august – näituse „Secret Lives” avamine Jeruusalemmas Skizze galeriis

3. septembril – ELK aabitsapeol Vabaduse väljakul

4. september – Ülle Meistri juubelinäituse „Muinaslood piltides” avamine

6.–8. september – Piret Raud osales Itaalias Mantovas festivalil Festivaletteratura

7. september – näituse „Elas kord...” avamine Poolas Płocki kunstigaleriis

8. september – Kirjandustäna festival Kadriorus Koidula tänaval

11. september – rahvusvahelise Luulesõidu start Leelo Tungla, Heli Laaksoneni (Soome) ja leva Samauska (Läti) osavõtul

13. september – näituse „Pildi jõud” avamine Moskva Edelaringkonna 180. raamatukogus

19. september – XV üleriigiline lasteraamatukoguhoidjate päev Rapla Keskraamatukogus

27. september – üle-eestilise lugemisprogrammi „Aitan lapsi raamatute juurde” ettevalmistav koolitus

27. september – kohtumine prantsuse kirjanike Jo Witeki ja Guillaume Guéraud’ga

28. september – briti kirjastus The Emma Press avaldas Contra ja Ulla Saare raamatu „Kõik on kõige targemad”

28.–29. september – Jaanika Palm osales rahvusvahelisel kollokviumil „Põhjamaade lastekirjandus Venemaal: lugemiskogemus” Peterburis

1. oktoober – rahvusvahelise muusikapäeva tähistamine

2. oktoober – Regina Lukk-Toompere juubelinäituse avamine, Toon Tellegeni raamatu „Kõik on olemas” esitlus

5. oktoober – näituse „Jookseb koos huntidega” avamine Poolas Gdanskis Läänemere kultuurikeskuses

5.–7. oktoober – eesti lastekirjandus Turu raamatumessil, seminaridel esinesid Anne Kõrge, Kairi Look ja Mika Keränen

9. oktoober – lastekirjanike sügistuur „Tuleme külla!” Põlvamaal

9. oktoober – näituse „Elas kord...” avamine Varssavi nukuteatris Lalka

10.–14. oktoober – eesti lastekirjandus Frankfurdi raamatumessil, kataloogis „The White Ravens 2018” esindavad Eestit Reeli Reinausi „Maarius, maagia ja libahunt Liisi” ja Ellen Niidu „Onu Ööbik Öösorri tänavast”

16. oktoober – laste- ja noortenäidendite võistluse võitjate väljakuulutamine

19.–21. oktoober – Anti Saar osales Budapestis kirjandusfestivalil ja raamatumessil

20. oktoober – üleriigilise ettelugemisvõistluse „Kus hundist räägitakse” finaali

23. oktoober – seminar „Laps kirjanduses 6”, raamatu „Eesti lastekirjanduse kuldvara” esitlus

25. oktoober – Andrus Kivirähk osales Helsingi raamatumessil

25.–28. oktoober – Anti Saar osales Krakówis kirjandusfestivalil ja raamatumessil

- 6. november – Made Balbati isikunäituse ja Shmuel Anatoly Schelesti installatsiooni „Kommentaariid 3. Kõrberahvas” avamine
- 8. november – näituse „Pildi jõud” avamine Venemaa riiklikus lasteraamatukogus Moskvast
- 12. november – Hilli Ranna raamatu „Aitäh, kõht on täis!” esitlus
- 12. november – Tartu IV lugemisseminar lasteaiaõpetajatele koostöös Tartu linnavalitsuse kultuuriosakonna ja haridusosakonnaga
- 15. november – õpilaste esseekonkursi „Minult oma Eestile!” võitjate väljakuulutamise
- 16. november – Evelin Poveeli raamatu „Ronides sugupuul” esitlus
- 16. november – näituse „Joostes koos huntidega. Libahunt” avamine Pihkva linnaraamatukogus
- 22. november – Tallinna ja Harjumaa koolinoorte kirjandusliku mälumängu finaali
- 22. november – näituse „Elas kord...” avamine Poolas Elblagis galeriis Nobilis
- 27. november – Tia Navi raamatu „Väike armastuse lugu” esitlus
- 28. november – heategevusfond Aitan Lapsi kinkis Eesti maaraamatukogudele 26 „Rampsu raamatukogu” riulit
- 4. detsember – Olga Ionaytise isikunäituse avamine
- 6. detsember – aastalõpu tänapäev, Aasta Rosina auhinna üleandmine
- 9. detsember – näituse „Elas kord...” avamine Gdanskis Läänemere kultuurikeskuses
- 11. detsember – Kertu Sillaste raamatu „Mina olen kunstnik” esitlus

ORGANISATSIOON JA JUHTIMINE

Lastekirjanduse keskus täitis aktiivselt rolli lastekirjanduse arendaja ja populariseerijana ning laste lugemisharjumuste kujundajana. Olulisel kohal oli lastekirjanduse alase info kogumine ja levitamine professionaalidele ja avalikkusele ning valdkonnaga erialaselt seotud inimeste koolitamine. Erilist rõhku sai pandud laste koolielu ja vabaaja rikastamisele raamatute ja kirjandusega ning otsitud võimalusi lasteraamatute kättesaadavuse parendamiseks.

2018. aastal tähistasime Eesti Vabariigi 100. aastapäeva ning Eesti Lastekirjanduse Keskus sai 85.

Organisatsiooniliselt oli suurim ettevõtmine keskuse uue arengukava valmimine aastateks 2018-2022. Protsessi juhtis strateegia nõustaja Ragnar Siil, kes viis töötajatega läbi mitmed seminarid. Kaasatud oli keskuse nõukoda. Strateegia koostamisel võeti arvesse teenustepõhisele juhtimisele ja eelarvestamisele üleminekut.

Personal

2018. aasta alguses töötas keskkuses 18 inimest. Ametikohti oli struktuuris 19. Märtsis lõppes tööleping laste ja noorte kultuuriaasta projektijuhi Marju Kasega. Kogude talituses koondati raamatuvara konsultandi ametikoht ning talituse töö organiseeriti ümber.

Töötajad osalesid aasta jooksul mitmetel erialastel koolitustel ja teabepäevadel. Lisaks täiendati teadmisi töötamiseks lastega ning kommunikatsiooni ja turunduse alal.

Eelarve

Keskuse 2018. aasta eelarve tulud olid planeeritud 726 784 eurot, millest personalikulu oli 329 540 eurot ning majandamiskulu 126 551 eurot. Riigi Kinnisvarale haldusteenuse eest tasumiseks eraldati 207 693 eurot. Lisaks eraldati 21 000 eurot teavikute soetamiseks põhivarana ning 25 000 eurot beebiraamatu projektile „Las laps loeb“. Omatulu oli planeeritud 30 000 eurot (laekus 38 637 eurot). Personalikulu tõus võimaldas tõsta töötajate palka kuni 7,5%, kõrgharidusega kultuuritöötajate palk tõusis miinimumtasemeni 1150 eurot.

2018. aastal jätkus tasuliste teenuste osutamine samas valikus. Kasvasid mõnede teenuste hinnad ning mahud, mis tõi ka omatulu ja külastatavuse kasvu. Osaliselt uuendati koolidele ja lasteaedadele pakutavaid haridusprogramme. Huviringid jätkasid tööd samas mahus. Omatulust uuendati raamatukogu sisustust, korraldati mitmeid lasteüritusi, viidi läbi laste suvine loovuslaager VASS, hangiti õppevahendeid huviringidele ning kaeti teenuste pakkumisega kaasnevaid kulusid.

2018. aastal oli keskuse kogude täiendamiseks planeeritud 21 000 eurot. See võimaldas kogusid komplekteerida nii sisult kui ka eksemplaarsuselt rahuldaval tasemel.

Sihtotstarbelisi tulusid laekus 16 485 eurot järgnevalt:

Eesti Kultuurkapitalilt kokku 9260 eurot järgmistele projektidele:

- Lastekirjanike kevadtuari „Tuleme külla!“ esinemistasudeks 480 eurot
- Lastekirjanike sügistuari „Tuleme külla!“ esinemistasudeks 480 eurot
- Laste loovuslaagri VASS esinemistasudeks 1000 eurot
- Ajakirja Nukits 2018 honorarideks 1300 eurot

- „Eesti lastekirjanduse kuldvara“ väljaandmiseks 4000 eurot;
- Nukitsa konkursi preemiateks 2000 eurot.

Kultuuriministeeriumilt kokku 5830 eurot järgmistele projektidele:

- Lasteraamatukoguhoidjate õpipäeva korraldamiseks 830 eurot;
- Rahvusvahelise näituse „It's Always Tea-Time“ korraldamiseks 5000 eurot.

Hasartmängumaksu Nõukogult Laste loovuslaagri VASS korraldamiseks 1395 eurot.

Keskuse 2019. aasta eelarve on kinnitatud summas 780 489 eurot, millest riigitoetus põhitegevuseks on 699 489 eurot (sh personalikulu 387 688 eurot, majandamiskuludeks 107 551 eurot, vahendid Riigi Kinnisvara ASile 204 250 eurot). Projektile „Las laps loeb“ on kavandatud 25 000 eurot, teavikute hankimiseks 23 000 ning omatulu prognoos on 33 000 eurot.

Haldamine

Keskuse vara haldamise ja hooldustööde eest vastutab Riigi Kinnisvara AS (RKAS). Regulaarselt hooldati tehnosüsteeme ning likvideeriti torked, kiirelt ja kvaliteetselt teostati majas väiksemaid parandustöid. Koristusteenust pakub keskusele firma SOL, turvalisuse eest vastutab Dussmann. Kõikide partneritega sujus koostöö hästi, teenuste kvaliteet oli hea, probleemid lahendati kiirelt ja kvaliteetselt.

Koostöös RKASega teostati suvise kollektiivpuhkuse ajal järgmised remonttööd:

- Hoovivärava korrastamine ja värvimine
- Pika tänava poolse garaažiukse renoveerimine
- Põrandate puhastamine ja õlitamine
- Keldri seina puhastamine niiskuskahjustustest ja viimistlemine
- Garaaži seina puhastamine ja pudisemise vastase ainega töötlemine
- Akende ja seinte kohatine värvimine.

IKT arendused

2018. aastal algas Kultuuriministeeriumi eestvõttel üleminek uuele IKT haldusteenuse pakkujale, kelleks on Rahandusministeeriumi infotehnoloogiakeskus (RMIT). Muutused toimusid etapiliselt. Alates 1. jaanuarist 2018 alustas uus partner infoturbeteenusega ning septembris anti RMITile üle arvutitöökohtade baasteenused. Lõpetati leping senise partneriga Levikom Eesti OÜ. Kuna RMIT ei võtnud üle kogu maja IKT hooldusteenust, siis sõlmiti täiendav leping IT-firmaga Greip OÜ serverite ja infokioski hoolduseks. Valteri galerii tehnikat hooldas ja remontis firma Nixor OÜ. Kassasüsteemiga tegeles jätkuvalt ID Süsteemid. Dokumendihalduse teenus oli tsentraalne läbi kultuuriministeeriumi soetatud hanke firmaga Webware.

Majas on kasutuses wifi, mille tagavad kõikidel korrustel paiknevad saatjad.

Turundus ja kommunikatsioon

2018. aastal jätkus turunduskommunikatsiooni parendamine. Avalikkust teavitati erinevate meediumitega: koduleht, sotsiaalmeedia, ajakirjandus, trükised, portaalid, listid jne.

Keskuse kodulehel registreeriti aastaga 110 853 külastust. Külastuste arv on pidevalt kasvanud (2013 – 74577, 2014 – 87208, 2015 – 101826, 2016 – 107 144, 2017 – 109 218). Lisaks on kasvanud ka

keskuse Facebooki lehe jälgijate arv. Kui 2018. aasta alguses oli lehel 4403 jälgijat, siis 2019. aasta jaanuari seisuga on neid 5345.

Aasta jooksul toimus mitmeid tele- ja raadioesinemisi ning anti arvukalt intervjuusid. Lastekirjanduse teemalisi artikleid ja arvustusi avaldasid ajalehed Postimees, Sirp ja Õpetajate Leht. Keskuse uudiseid kajastasid järjepidevalt kõik kultuuriportaalid.

Väga hea on koostöö ERRiga. Seminarist „Laps kirjanduses“ tehti otseülekanne kultuuriportaali. Lastekirjanduse teemasid kajastasid AK, Ringvaade, Terevisioon, Prillitoos.

2018. aastal osales kogu lastekirjanduse keskuse kollektiiv üle-eestilises kampaanias „Eesti loeb“.

Lastekirjanduse Uudistajat ilmus aasta jooksul 10 numbrit. Uudiskirja sihtrühmaks on lapsevanemad, õpetajad, raamatukoguhoidjad ja kõik teised lastekirjanduse huvilised. Detsembri numbris ilmus eraldi lühiintervjuu Aasta Rosina võitja Anti Saarega. Uudiskirja tellijate arv vähenes mõnevõrra seoses isikuandmete töötlemise tingimuste muutumisega.

2019. AASTAL ON KAVAS

- alustada üleminekut teenustepõhisele eelarvestamisele;
- luua täistööajaga välissuhete juhi ametikoht;
- korraldada konkurss kommunikatsioonijuhi ametikohale;
- alustada keskuse visuaalse identiteedi korrastamist ja kodulehe uuendamist;
- uuendada dokumentatsiooni ning korrastada arhiivi;
- analüüsida keskuse tegevusi ja dokumentatsiooni lähtuvalt uuendatud isikukaitseandmete seadusest;
- koolitada töötajaid jooksvalt vastavalt vajadustele ja nõuetele;
- tagada keskuse hoone järjepidev hooldus ja korrashoid koostöös Riigi Kinnisvara ASiga;
- Koostöös RKASega renoveerida keskuse aknad ja teostada suvisel ajal maja remonttöid;
- Viia lõpuni üleminek RMITi pakutavale IKT-teenusele.

KOGUD. LUGEJATEENINDUS

Kogude seis ja täienemine

Keskuses on seisuga 31. detsember 2018. a. arvel 64 352 arvestusüksust väärtusega 398 513 eurot, neist on raamatuid 60 162. 2018. aasta jooksul võeti arvele 2026 arvestusüksust, neist 1947 olid raamatud. Kogudesse lisandus 1142 uut nimetust. 2018. a. telliti 32 perioodikaväljaannet. 2018. a. kustutati keskuse kogudest 2140 raamatut. Kasutatavad, kuid keskusele mittevajalikud raamatud suunati taaskasutusse läbi traditsioonilise raamatulaada „Sulle-mulle“. Lagunenud ja sisult aegunud trükised viidi vanapaberisse.

2018. a. eelarves oli keskuse kogude täiendamiseks eraldatud 21 000 eurot. Eelarve oli piisav ja kõik vajalikud trükised said kogudesse ostetud. Arhiivkogu järjepidevus oli tagatud. Teavikute ostmise aluseks on keskuse komplekteerimise juhend.

Jätkuvalt on oluline lasteraamatute järelkomplekteerimine. Osaleti kahel raamatuoksjonil ja osteti 30 trükist. See oli erandlik kuna tavaliselt nii arvukalt vanaraamatute kogust puuduvaid trükiseid ei pakuta. Enamasti õnnestub osta vaid üksikuid raamatuid.

Lugejateeninduse kogu täienes kasutajale vajalikul hulgal. Komplekteerimisel probleeme ei olnud.

2018. a. oli kogude inventuuriaasta. Raamatuvara inventuur toimus 16.02-19.06. ja illustratsioonikogu inventuur 10.09-19.11. Inventuurid tehti kogude kaupa lugejateenindust katkestamata. Vanavara ja Kolgi kogu teavikud inventeeriti käsitsi, sest vanaraamatu parema kaitsmise huvides puuduvad neil võõtkoodikleebised. Inventeerides võrreldi *de visu* iga trükise andmeid inventariraamatu väljatrükiga. Sama metoodikat kasutati illustratsioonikogu inventeerimisel. Keskuse, dublettide, sundeksemplari, kojulaenutuse ja teabekeskuse kogud inventeeriti arvuteid ja võõtkoodilugejaid kasutades. Kokku inventeeriti 59 625 teavikut kogumaksumusega 280 810,73 eurot. Üle loeti raamatud, auvised, ja raalteavikud. Neist oli kohal 59 522 eksemplari (99,83%) koguväärtuses 280 322,03 eurot. Kadunud oli 103 eksemplari kogumaksumusega 488,70 eurot. Kadunud eksemplarid eemaldati raamatukogude info- ja kataloogisüsteemist RIKS ja kanti komisjoni otsusega maha. Illustratsioonikogus inventeeriti 3662 illustratsiooni kogumaksumusega 133 717 eurot. Neist oli kohal või näitustel 3 658 tööd (99,86%) koguväärtuses 132 636,35 eurot. Kadunud oli 4 illustratsiooni maksumusega 825 eurot. Kadunud tööd kanti komisjoni otsusega maha.

Kogude kirjeldamine

Keskuse kogusid peegeldab programmis RIKS töötav e-kataloog RIKSWEB. Seisuga 1. jaanuar 2019 oli selles kirjeldatud 64 352 teavikut, sealhulgas 60 162 raamatut. 2019. a. alguses oli RIKSi illustratsioonikogus 3489 kirjet.

2018. aastal külastati elektronkataloogi RIKSWEB 159 624 korda. Neist otsingud tehti 8353 korral. Külastuste suur arv on ilmselt tingitud RIKSWEBi mitmekülgetest kasutamismõistetest. Siin saavad lugejad enda käes olevaid trükiseid ise pikendada ja teavikuid reserveerida. Samuti vaadata soovitusnimekirju ja oma panuse külastajajana annavad ka veebirobotid.

E-kataloogi märksõnalehel on 5623 märksõna, neist 4695 on teemamärksõna ja 928 nimega (isik, koht, teos) seotud märksõna. Märksõnastamisel on aluseks Eesti üldine märksõnastik, mida lastekirjanduse spetsiifikast tulenevalt täiendatakse oma märksõnadega. Jooksvalt kontrollitakse ja vajadusel parandatakse märksõna- ja nimeloendeid, parandatakse kirjete sisestamisvigu.

Kogude säilitamine

Keskuse hoidlad asuvad hoone keldrikorrusel. Ruumid on varustatud õhutemperatuuri ja õhuniiskuse mõõtjatega. Kord nädalas teostatakse hoidlates temperatuuri ja suhtelise õhuniiskuse seiret. Mõõtetulemused kaardistatakse ja kõrvalekalded normist registreeritakse. Hoidlate temperatuur püsis normi piires. Kõikumised olid minimaalsed. Kahjuks olid jätkuvalt probleemid sobiva niiskusrežiimi hoidmisega. Hoidlas nr 1 toimusid suvel remonttööd ja vaatamata ruumi puhuritega kuivatamisele tõusis õhuniiskus augustis 70%ni. Niiskusrežiimi kõikumised on hoidlati erinevad ja sõltuvad konkreetse hoidla asukohast majas. Reeglina läheb suvel õhuniiskus normist kõrgemaks ja talvel jälle madalamaks. Oma roll kõikumistes on ka välisel ilmastikul.

2018. aastal restaureeriti Rahvusraamatukogu konserveerimistalitus 27 arhiivkogu raamatut.

Kogude kasutamine, lugejateenindus

Aruandeaastal oli lugejateenindus külastajatele avatud 279 päeva.

	2017	sh kuni 16-aastased lapsed	2018	sh kuni 16-aastased lapsed
Lugejad	2 183	1 688	2 094	1 624
Laenutused	58 839	49 283	56 913	46 924
Külastused	23 765	19 956	22 881	19 157

Kui paar viimast aastat on lugejate arv olnud väikeses tõusus, siis nüüd lugejate üldarv vähenes võrreldes eelneva aastaga 89 lugeja võrra. Ka esmarestreerunud lugejate arv vähenes ja seda eelkõige teismeliste lugejate arvel.

Kuni 16-aastased lapsed moodustavad nii lugejate, laenutuste kui ka külastuste üldarvust üle 80%. Viimaste aastate täiskasvanud lugejate arvu pidev tõus on tingitud lasteaia- ja kooliõpetajate huvist külastada regulaarselt raamatukogu ja olla kursis uudiskirjandusega.

Kõige pingelisem on endiselt töö teismelise lugejaga, sest selles vanuses noortel tekivad lugemise kõrvale teised huvid. Samuti ei ole kirjanduse valik sellele vanusele nii lai, kui noorematele. Enim rõhku tuleb panna raamatute ja lugemise populariseerimisele. Sellele aitavad suuresti kaasa noorte endi koostatud soovitusnimekirjad ja kõikvõimalikud hääletamised.

Väga oluline on noorte lugejate innustamine. 23. aprillil toimunud „Hea lugeja päeval“ tänati 35 tublit lugejat, kes said kiidukirja ja jäädvustasid oma nime auraamatusse. Üritusest osavõtjatele tutvustas oma loomingut kirjanik Reeli Reinaus.

EV 100 tähistamiseks korraldati lugejatele mäng „24 küsimust Eesti Vabariigi 100. sünnipäevaks“, mis algas juba 2017. aasta septembris ja kestis 24 nädalat. Igal nädalal esitati lastele üks küsimus Eesti ajaloo ja tähtpäevadest või ka lastekultuurist laiemalt. Osalejatel oli pass ja õige vastuse eest sai sinna tähetempli. Kui 24 tähetemplit oli koos, moodustus tähtedest lause: „VEEBRUARI KUUS ON

EESTI PIDU“. Kõik küsimustele vastanud olid kutsutud 3. märtsil mängu lõpetamisele, kus Jaak Juske rääkis lastele huvitavaid lugusid Eesti ajaloost.

2018. aastal enimlaenutatud raamatud:

Enimlaenutatud raamatute loetelus võtsid esikohad kolm sarja.

1. Jeff Kinney „Ühe äpardi päevik“ (sarjas 10 raamatut)	628 laenutust
2. „Minecrafti“ sari	424
3. Rachel Russell „Luuseri päevik“ (sarjas 8 raamatut)	279

Üksikteoste 25 enimlaenutatud raamatut:

1. Ilmar Tomusk „Kolmanda A kriminalistid“	160
2. James Krüss „Timm Thaler“	147
3. Piret Raud „Tobias ja teine B“	146
4. Eno Raud „Kalevipoeg“	126
5. R.J. Palacio „Ime“	123
6. Mika Keränen „Varastatud oranž jalgratas“	122
7. Piret Raud „Natuke napakad lood“	111
8. Erich Kästner „Veel üks Lotte“	107
9. Ilmar Tomusk „Kriminaalne koolipapa“	105
10. Reeli Reinaus „Maarius, maagia ja libahunt Liisi“	103
11. Mika Keränen „Fantoomrattur“	98
12. Astrid Lindrgen „Vahtramäe Emil“	98
13. Louis Sachar „Augud“	97
14. Andrus Kivirähk „Sirli, Siim ja saladused“	95
15. Ilmar Tomusk „Kriminaalsed viineripirukad“	94
16. Martin Widmark „Teemandimõistus“	93
17. Ferenc Molnar „Pal-tänava poisid“	92
18. Christine Nöstlinger „Vahetuslaps“	92
19. Iben Akerlie „Lars lol“	91
20. Aino Pervik „Arabella, mereröövli tütar“	90
21. Otfried Preussler „Krabat“	89
22. Kadri Hindrikus „Katariina ja hernerid“	88
23. Menelaos Stephanides „Iidsete aegade lood“	88
24. Piret Raud „Teistmoodi printsessilood“	85
25. Martin Widmark „Ujulamõistus“	85

Enimlaenutatud raamatute nimekirjast leiab nii uusi kui ka klassikaks kujunenud teoseid. Viimaste puhul on mõjuteguriks kooli soovitusnimekirjad. Uuemate raamatute puhul aga sarjana ilmumine.

2018. aastal enimlaenutatud autorid:

1. Martin Widmark	1676 laenutust
2. Aino Pervik	1511
3. Ilmar Tomusk	1214
4. Astrid Lindgren	861
5. Reeli Reinaus	752
6. Jeff Kinney	724
7. Piret Raud	700
8. Francesca Simon	673
9. Andrus Kivirähk	629

Enimlaenutatud autorite edetabelis sai määravaks, kui palju on autoril erinevaid nimetusi ilmunud ja kui suur on raamatute eksemplaarsus raamatukogus. Enimlaenutatud autoriks meie raamatukogus on juba mitmendat aastat järjest Rootsi kirjanik Martin Widmark, kelle LasseMaia detektiivisarjas on eesti keelde tõlgitud 27 raamatut.

Teabetalituse ja arhiivkogu teavikute kasutamine

	2018	2017	2016
Külastused	695	558	552
Laenutused	1685	1350	1510

Päringuid oli 256, neist 90% esitati e-posti teel. Sagedamini soovisid teavet raamatukoguhoidjad ja ajakirjanikud, neile järgnevad lastekirjanduse uurijad, kirjastajad jt. Küsiti kirjanike, illustraatorite ja nende pärijate kontakte, materjali autorite kohta, lasteraamatute ja tõlketeoste nimestikke ja statistikat. Otsiti luuletusi kõikvõimalikel teemadel, lapsepõlve lemmikraamatuid ja muinasjutte virvatuledest. Ungarist tunti huvi, milliseid raamatuid armastavad meie lasteaialapsed, Saksamaalt, kuidas on meil levinud muinasjutt „Bremeni linna moosekandid“.

2019. AASTAL ON KAVAS

- korrastada illustratsioonikogu ja liita põhivara illustratsioonikogumis olevad tööd RIKSi andmebaasiga;
- täiendada arhiivkogu puuduolevate trükistega;
- restaureerida arhiivkogu trükiseid;
- jälgida hoidlate režiimi ning leida võimalusi temperatuuri ja niiskuse stabiliseerimiseks;
- komplekteerida lugeja- ja teabeteeninduse kogu lugejate rahulolu tagaval tasemel;
- täiendada lastehaiglate raamatukarusselle uuema lastekirjandusega;
- hoida lugejateeninduse kvaliteeti ning lugejate arvu saavutatud tasemel.

LASTEKIRJANDUSE ARENDAMINE

Lastekirjandusalane uurimine

Jätkus aktiivne uurimistegevus lastekirjandust analüüsid ja tutvustades. Esineti ettekannete ja loengutega ning avaldati artikleid perioodikas (vt Lisa 2 Ettekanded, loengud; Lisa 3 Publikatsioonid). Keskuse kodulehel rubriigis „Kuu raamat” ilmusid raamatuarvustused.

Keskuse juures jätkas tegutsemist **lastekirjanduse uurijate töögrupp (LUT)** koosseisus Jaanika Palm (töörühma juht), Ave Mattheus, Krista Kumberg, Ilona Martson, Mare Mürsepp ja Mari Niitra. Liikmed esinesid ettekannetega seminaril „Laps kirjanduses 6”, algupärase lastekirjanduse päeval Tartus jm ning avaldasid artikleid ja arvustusi keskuse väljaannetes, päevalehtedes, Õpetajate Lehes, Sirbis jt väljaannetes.

Laiendatud LUTi, kuhu kuulusid lisaks põhiliikmetele Annika Aas, Kaie Belkov, Maire Iro, Liisa Randmaa ja Tiina Undrits, koostöö tulemusel ilmus 2018. aastal väljaanne „Eesti lastekirjanduse kuldvara”.

Õpi- ja teabepäevad, ettekanded ja esinemised

Järjepidev on uuema kirjanduse tutvustamine ning laste lugemisest kõnelemine täiskasvanuile (sh üliõpilastele, õpetajatele ja raamatukoguhoidjatele). 2018. aastal korraldati sel teemal 28 ettekannet.

Lastekirjanduse aastakoosolekul (1.03) tehti kokkuvõtteid eelmisel aastal ilmunud lasteraamatutest: tutvustati uusi suundumusi ja teemasid algupärasel ja tõlkelastekirjanduses, juhiti tähelepanu väärt lugemisvarale ja kaunilt kujundatud teostele. Esinesid Jaanika Palm, Krista Kumberg, Viive Noor.

Seminari „Laps kirjanduses 6. Milleks meile klassika?” (23.10) huvikeskmes oli lastekirjanduse klassika olulisus ja olemus. Ettekannetega esinesid Arne Merilai, Maarja Vaino, Jaak Urmet, Elle-Mari Talivee, Krista Kumberg, Mare Mürsepp, Jaanika Palm, Mari Niitra, Ilona Martson ja Ave Mattheus. Esitleti raamatut „Eesti lastekirjanduse kuldvara”.

Lasteraamatukoguhoidjate õpipäev „Isemoodi ja eriline” (9.05) andis ideid laste erinevate sihtrühmadega tegutsemiseks ning pakkus kaasamõtlemist probleemidega silmitsi seismisel ja lahenduste otsimisel. Ettekannetega esinesid Ene Varik-Maasik Tallinna Ülikoolist, Marja Kivihall Eesti Pimedate Raamatukogust, Jane Meresmaa-Roos Eesti Kunstmuuseumist, Katrin Tõnisson Eesti Lastekirjanduse Keskusest, Anu Luure Tallinna Lilleküla Gümnaasiumist, Merit Lage Lastekaitse Liidust ning näitleja ja psühholoog Rita Rätsepp. Õpipäeva ettekannete vaheaegadel sai lastekirjanduse keskuses tutvuda pimedate raamatukogu haruldaste käsitööna valminud puuteraamatutega ja filmide kirjeldustõlgetega.

Tartu IV lugemisseminari „Lood kaante vahelt välja” (12.11) eesmärk oli toetada ja juhendada lasteaedade õpetajaid laste lugema õpetamisel ja neis raamatuhuvi tekitamisel. Selleaastase koolituse teljeks oli raamatulugude kaante vahel välja toomine. Lisaks lugemisjoogale ja nõuannetele pildiraamatute kasutamiseks õppetöös, said osalejad ülevaate ka värskemast lastekirjandusest. Koolitusel tutvustas Jaanika Palm uuemat lastekirjandust, Nadine Marsault (Prantsusmaa) ja Jaanika Monroc pildiraamatute kasutamist õppetöös ja Maili Liinev viis läbi lugemisjooga tunni.

Innustatuna Tartus toimuvatest lasteaiaõpetajate lugemisseminaridest korraldati **uuemat lastekirjandust tutvustavaid koolitusi Tallinna lasteaednikele**. Esimene toimus Tallinna Raamatumessi raames 20. aprilli Eesti Rahvusraamatukogus ja teine 13. novembril lastekirjanduse keskuses.

Väljaanded

„Eesti lastekirjanduse kuldvara“ on esseekogumik, mis tutvustab aastatel 1866–2015 ilmunud sadat raamatut eesti lastekirjanduse paremikust. Need on raamatud, millega on üles kasvanud mitmed põlvkonnad ja mida leiab tänaseni meie laste raamatariililt. Esseedes mõtestatakse nende teoste kohta kultuuriloos ja analüüsitakse populaarsuse tagamaid. Infolõigukeses loetletakse auhindu, tõlkeid ja ekraniseeringuid. Raamatute kaanepildid ja illustratsioonid annavad läbilõike eesti lasteraamatukunsti arengust läbi aegade. Kogumiku lõpus on isikunimede register.

„Eesti lastekirjanduse kuldvara“ sihtgruppidena pidasid koostajad silmas õpetajaid, raamatukoguhoidjaid, lapsevanemaid aga ka kõiki lastekirjanduse huvilisi. Tutvustavate essee autorid on LUTi liikmed Jaanika Palm, Krista Kumberg, Ilona Martson, Ave Mattheus, Mare Mürsepp, Mari Niitra, Annika Aas, Kaie Belkov, Maire Iro, Liisa Randmaa ja Tiina Undrits. Raamat valmis Eesti Vabariigi 100. aastapäevaks ja Eesti Lastekirjanduse Keskuse 85. sünnipäevaks.

Hea meel on tõdeda, et trükis äratas suurt tähelepanu ja leidis aktiivset kajastamist meedias: ilmus intervjuusid, uudisnuppe ja põhjalikumaid arvustusi. Koostajate soov jõuda võimalikult paljude lugejateni täitus kuna raamat müüs edukalt üle Eesti.

Ajakiri Nukits kajastas järgmisi teemasid: asjademuinasjutud, nihestatus ja aegruum lastekirjanduses, soome laste- ja noortekirjandus ühiskondlike teemade peegeldajana, raamatukogude lasteteenindus, XIV Nukitsa konkurss, IBBY kongress jm. Sõna said „Füübitsa“ autorid, teenekas tõlkija Linda Targo ja Anderseni preemia laureaat Igor Oleinikov. Kaastööd tegid LUTi liikmed Krista Kumberg, Jaanika Palm, Mare Mürsepp ja Ilona Martson.

Koostati bibliograafia **Eestikeelne laste- ja noorsookirjandus 2016**.

Inglise keeles ilmusid vihikud **„Andrus Kivirähk“**, **„Piret Raud“**, uuendatud voldik **„Catherine Zarip“**, illustraatorite voldik **„Estonia Creates“** ja postkaardid.

Beebiraamatust **„Pisike puu“** ilmus 2018. aastal juurdetrükk.

Tunnustamine, auhinnad

Lastekirjanduse keskuse raamatukunstipremia konkursil 25 kauneimat Eesti raamatut 2017 pälvis Marja-Liisa Plats illustratsioonide eest Reeli Reinausi raamatule „Maarius, Maagia ja libahunt Liisi“.

XIV Nukitsa konkursi võitjad kuulutati välja 7. aprillil. Konkursil võistles 234 aastatel 2016 ja 2017 ilmunud lasteraamatut, neist 206 esmatrükki 139 eesti kirjanikult ja 108 eesti kunstniku pildid 201 raamatule. Kirjanikest võitis Ilmar Tomusk sarjaga „Ajarändurid“ (Tammerraamat, 2016–2017), mille poolt hääletas 340 last. Kunstnikest oli populaarseim 234 häälega Hillar Mets piltidega samale raamatusarjale. Võitjad said auhinnaks Nukitsamehe pronkskuju, kõik nominendid aga kiituskirja ja

Kultuurkapitali rahalise preemia (I koht 500 eurot, II koht 300 eurot, III koht 200 eurot). Kiituskirjad anti ka kirjastajatele. Hääletuses osales 6396 last.

Aasta Rosina auhinna pälvis 2018. aastal Anti Saare ja Urmas Viigi „Mina, Milda ja meister Michel“, kirjastaja Eesti Kunstimuuseum. Võitja üllatas teemakäsitluse poolest, sest meil kirjutatakse kunstist lastele harva. Raamatu eesmärk ongi viia kokku lapsed ja suurepärase näitus Michel Sittowist. Anti Saare jutustus kunstnikust ja temaaegsest kunstielust kulgeb mõnusa, lastele lihtsalt arusaadavas raamjutu vormis. Raamatul on omapärane pildilahendus, kus tekst ja pilt kulgevad tihedalt käsikäes ning suured üle lehekülje pildid vahelduvad koomiksiga. Urmas Viigi illustratsioonid on atraktiivsed ja põnevad, kutsudes kõike põhjalikumalt uurima. Raamatul on ülisuur formaat, mida ilmub väga harva. See väljaanne on tõeline maiuspala neile, kel sügavam kunstihuvi juba olemas, kui ka imeline avastamisallikas neile, kes ses vallas alles esimesi samme teevad.

Loomekonkursid

Noorteromaani võistluse võitjaid autasustati 26. aprillil. Esimese koha pälvis Lille Roomets käsikirjaga „Üks väike valge tuvi“. Teise koha pälvisid Liina Vagula võistlustöö „Keegi teine“ ning Ene Sepa „Viimane sõit helesinise rongiga“. Ära märgiti Helen Käiti „Põrgulik suvelaager“ ja Mai Raeti „Valu tühi veetus“. Koos kirjastusega Tänapäev korraldati võistlust 10. korda. Seekord osales 30 käsikirja, kogu konkursi vältel on neid esitatud üle 255, millest raamatuna on aruande koostamise hetkeks ilmunud 53.

Üle pika aja toimus taaskord **laste- ja noortenäidendite võistlus**, et leevendada algupäraste näidendite põuda meie lavadel. Eelmine oli 2010. aastal. Võistlus toimus koostöös Eesti Teatri Agentuuri, NUKU ja VAT Teatriga. Näidendivõistluse žürii, kuhu kuulusid Krista Kumberg, Rita Rätsepp, Mihkel Seeder, Liis Sein, Kirsten Simmo ja Taavi Tõnisson, valis 26 töö hulgast välja 6. Esimese preemia (2500 eurot) pälvis Reeli Reinaus näidendi eest „Maailm, kuhu ma kuulun“, teine preemia (1500 eurot) Jaanika Juhansonile töö eest „Kummituste suvi“ ning kolmas preemia läks jagamisele (2×1000 eurot) Martin Nõmmele „Kõik saab korda“ ja Tia Navile „Kas tead, kool?“. Eraldi tõsteti esile Laura Pürjema näidendit „Võõrandumine“ ja Raivo Kütti tööd „Lootuste tänaval“.

Koostöö IBBY Eesti osakonnaga

IBBY Eesti osakond (MTÜ Rahvusvahelise Noorsookirjanduse Nõukogu Eesti osakond) asub juriidiliselt keskuse ruumides. Ühingusse kuulub enamik keskuse töötajaid, mitu neist on ka juhatuse liikmed. Keskus aitab kaasa IBBY ürituste läbiviimisele, projektidele ja kommunikatsioonile.

Koostöö teiste asutustega

Paljud kirjastused (Päike ja Pilv, Tänapäev, Tammerraamat, Hea Lugu, Avita, Koolibri, Varrak jt) teevad keskusega koostööd raamatuesitluste korraldamisel, kordustrukkide väljaandmisel, õpikute ja kogumike koostamisel.

2018. aasta alguses jätkus koostöö Lastekaitse Liiduga **Heade lasteraamatute** väljaselgitamisel. Esmakordselt võeti tähelepanu alla ka raamatud üle 12-aastastele ja kuulutati välja **Head noorteraamatud**. Raamatuvalikut aitasid teha laste- ja noortekirjanduse asjatundjad üle Eesti.

Tunnustust raamatute eest jagati kirjastustele, kirjanikele ja illustraatoritele keskses toimunud lastekirjanduse aastakoosolekul.

Sten Roosi muinasjutuvõistluse keskuse auhinna said Imre Nõmm A. Haava nim Pala Kooli 7. klassist muinasjutuga „Kuidas rästikupojad talveks valmistusid“ ja Daniel Nurmik Haabneeme Kooli 6. klassist muinasjutuga „Timo ja kuri hiigeltibu“. Alates 2019. aastast läheb võistluse korraldamine üle Lastekirjanduse keskusele.

Aidati kaasa **rahvusvahelise luulefestivali Luulesõit** korraldamisele. Ettevõtmise eesmärk on tutvustada naaberriikide kaasaegset luulet ning edendada selle tõlkimist. Luulesõidu kunstiline juht on luuletaja ja tõlkija Guntars Godiņš. 11.-14. septembril kohtusid koolides ja raamatukogudes lastega luuletajad Heli Laaksonen Soomest, Ieva Samauska Lätist ja Leelo Tungal Eestist. Tuur sai alguse lastekirjanduse keskusest ja edasi sõideti Tartusse, Elvasse ja Võrru.

Esmakordne oli koostöö **Tallinna Lastekaitse Ühinguga**, kellega koos kutsuti 8.-12. klassi õpilasi osalema esseekonkursil „Minult oma Eestile!“. Tallinna Lastekaitse Ühingu on 1992. aastast head sõprusidemed Rootsas asuva Björn Oker-Blom Fondiga (B.O.B). Läänud aastal lahkus fondi asutaja abikaasa, Inga Oker-Blom, kes oli suur kirjandushuviline ja Eesti laste toetaja. Esseekonkurss toimus tema mälestuseks. Konkursi võitjad kuulutati välja 15. novembril fondi tänuüritusel lastekirjanduse keskses. Björn Oker-Blomi fond toetas võitjaid kahe 400 euro suuruse stipendiumiga.

Novembris jõudis piduliku sündmuseni 2016. aastal **heategevusfondiga Aitan Lapsi** algatatud projekt, mil 26 maaraamatukogule üle Eesti anti üle erilised laste lugemiskeskused ehk Rampsu raamatukogud. Oma nime said Rampsu raamatukogud lastekirjaniku Mika Keräneni loomingu põhjal ja need valmisid heategevusfondi Aitan Lapsi, Eesti Kunstiakadeemia, Eesti Lastekirjanduse Keskuse ja Plaat Detail OÜ koostöös. 2019. aasta alguses käivitub neis raamatukogudes koostöös Soome Instituudiga laste lugemisprogramm „Lugemisisu“.

Töötajate osalemised komisjonides ja žüriides:

- Triin Soone - riiklike kultuuripreemiate žürii, üle-eestilise 4. klasside laste ettelugemise võistluse žürii, Tallinna vene õppekeele lasteaedade etluskonkursi „Eesti keelel kaunis kõla“ žürii, Tallinna Lastekaitse Ühingu esseekonkursi žürii.
- Jaanika Palm – Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapital, Tartu Linnaraamatukogu korraldatud Noorte Luulepõmmu žürii, Tartu Linnaraamatukogu korraldatud lasteaialaste luulevõistluse žürii, Tartu Linnaraamatukogu korraldatud 4. klasside õpilaste ettelugemise võistluse Tartu linna eelvooru žürii, Hea laste- ja noorteraamatu žürii, noorteromaani võistluse žürii.
- Anne Kõrge – noorteromaani võistluse žürii, Tallinna koolieelikute etluskonkursi „Eesti keele kaunis kõla“ lõppvooru žürii, Hea laste- ja noorteraamatu žürii.
- Tiina Undrits - hea laste- ja noorteraamatu žürii.
- Anu Kehman – noorteromaani võistluse žürii.
- Ülle Väljataga – Sten Roosi nimelise muinasjutuvõistluse žürii, noorteromaani võistluse žürii.
- Anneli Kengsepp - Tallinna Lastekaitse Ühingu esseekonkursi žürii, Hea laste- ja noorteraamatu žürii.
- Helena Koch – Kultuurkapitali Traducta programmi komisjon, Kultuurkapitali lastekirjanduse aastapreemia žürii.
- Liis Sein – näidendivõistluse žürii.

- Viive Noor – 5 kauneima lasteraamatu žürii, Ilon Wiklandi nimelise noore kunstniku preemia žürii.

2019. AASTAL ON KAVAS

- korraldada seminar „Laps kirjanduses 7” koostöös Eesti TA Underi ja Tuglase Kirjanduskeskusega;
- korraldada keskuses traditsiooniline lastekirjanduse aastakoosolek, lasteraamatukogutöötajate õpipäev ning õpetajate teabepäevad;
- tutvustada lastekirjandust ettekannete ja loengutega õppuritele, õpetajatele, raamatukoguhoidjatele, raamatumüüjatele;
- osaleda Lastekaitse Liidu heade laste- ja noorteraamatute valimisel;
- korraldada Sten Roosi muinasjutuvõistlus ja osaleda žürii töös;
- esineda ettekannetega erialastel rahvusvahelistel konverentsidel ja välismessidel;
- asutada Edgar Valteri illustratsiooniauhind;
- anda välja raamatukunsti preemia, Muhvi auhind ja Aasta Rosina auhind;
- korraldada koostöös kirjastusega Tänapäev lastejuttude võistlus „Minu esimene raamat“;
- korraldada koostöös kirjastusega Päike ja Pilv loomekonkurss „Põlvepikuraamat“;
- alustada Toimetiste sarja uue vihiku koostamist;
- avaldada uuendatud kujul ajakiri Nukits 2019;
- jätkata koostööd traditsiooniliste kirjandusürituste läbiviimisel;
- osaleda lastekirjandusega seotud žüriide ja komisjonide töös;
- avaldada lastekirjanduse ülevaateid ja raamatute arvustusi;
- täiendada kodulehel lastekirjanike ja illustraatorite autoriprofiile.

LASTEKIRJANDUSE TUTVUSTAMINE

Keskuse üks olulisematest tegevustest on järjepidev lastekirjanduse tutvustamine raamatu- ja teematundide, näituste, ürituste, loengute jm viisil sõltuvalt sihtrühma vanusest ja huvidest. Hea koostöö toimib koolide ja lasteaedade, raamatukogude, erialaseltside, noortekeskuste ja huvikoolidega.

Samuti panustas keskus aktiivselt Eesti kultuuriellu, olles nii algataja kui ka partneri rollis. Jätkusid traditsioonilised raamatukultuuri ja -kunsti ettevõtmised, toimusid näitused, raamatuesitlused, kontserdid, loengud, etendused.

Laste vabaaja- ja huvitegevus

2018. aasta oli huvitegevuse vallas jätkuvalt tihe ja mitmekülgne. **Perehommikud** toimusid perioodil september kuni aprill igal laupäeval. Küllastajate huvi perehommikute vastu oli suur, ühel perehommikul osales keskmiselt 25–30 inimest. Programmis oli kohtumisi kirjanikega ning kunstnikega – külas käis Indrek Koff, Ilmar Tomusk, Kadri Hinrikus, Ulla Saar, Katrin Ehrlich, Marja-Liisa Plats jt. Samuti jätkus koostöö eripedagoog ja lugemismõustaja Maili Liineviga, kes viis läbi loovliikumise- ja lugemismänge. Arendavaid laua- ning lugemismänge käisid perehommikute raames tutvustamas Laura Päit (Disley tegevjuht) ja Ivo Nano (Aasageko OÜ tegevjuht).

Jätkus laupäevane **lugemiskoortele** lugemine. 2018. aasta sügisel alustasid keskkuses uued teraapiakoerad Polly (koeraomanik Mirjam Prints) ja Kitty (koeraomanik Karin Lassmann). Lastevanemate huvi lugemiskoorte programmi vastu oli väga suur, lugemise ajad täitusid kiirelt. 2018. aasta suve alguses toimus tavapärane lugemiskoorte hooaja lõpuüritus, kus lapsevanemad andsid tagasisidet oma laste lugemise edusammudest. Selgus, et kõigil programmis osalenud lastel oli lugemine muutunud meeldivamaks ja soravamaks võrreldes varasemaga.

2018. aastal jätkus koostöö 8 muuseumiga, mis kõik paiknevad vanalinnas või selle lähikümbruses. Koostööna on välja töötatud koolivaheaja linnalaager „**8 ühe hoobiga**“, kus lapsed saavad võimaluse osaleda aktiivselt asutuste teemaprogrammides. Lisaks on välja töötatud koolipäev „**Puust ja punaseks**“, mis on mõeldud 4.–5. klasside õpilastele, kes saavad ühe meeleoluka päeva jooksul omandada teadmisi ajaloo, teatri, kunsti, muusika ja inimese tervise vallast või hoopis uurida lähemalt teatrit, loodust, kirjandust ja disaini. 2018. aasta kevadel arendati välja samalaadne koolipäev 6. klassile ja kavas on pakkuda ka venekeelseid programme.

2018. aasta alguses toimus Niguliste muuseumis haridustöötajatele suunatud **infopäev „Puust ja punaseks – õpetajate eri“**, kus osalejad said põhjalikumalt teada programmi sisust ja tegevustest, tutvuda kaheksa muuseumi erinevatele kooliastmetele suunatud muuseumitundidega ning osaleda enda valitud näidistundides. Valikus olid muuseumitunnid kõikidele sihtgruppidele lasteaiast gümnaasiumini. Lisaks leidis infopäeval aset õppimise ja õpetamise teemaline vestlus, kus oma mõtteid jagasid Joonas Hellerma, Jan Kaus, Marju Kõivupuu ja Indrek Neivelt. Koos arutleti, kuidas muuta õppekavasid ja -aineid sobivamaks üha keerulisemaks muutuva maailma ja ühiskonna vajadustele ning mõeldi üheskoos, mil moel leida tasakaalu ajatute väärtuste ja ajastu uuenduste vahel.

Aasta lõpus toimus taas **heategevusliku jõulupidu**, millest said seekord osa Võrumaa MTÜ Saagu Parem organisatsiooni poolt tuge saavad lapsed. Pidulised löid kaasa erinevates töötubades, saatsid postkaarte, kohtusid jõuluvanaga ja mängisid Nukitsamehega. Töötubasid juhendasid Teoteatri näitlejad. Jõulupidu toetasid kirjastused Tammerraamat, Draakon & Kuu, Päike ja Pilv ning Varrak.

Kooliaastaga paralleelselt tegutsesid keskusel laste **huviringid**.

Kunstikamber toimus kord nädalas kolmes vanuserühmas: 7-8aastased, 9–10aastased, 11–15aastased. Kunstikambrit juhendas kunstnik Kertu Sillaste, kes professionaalse illustraatorina pakkus lastele teadmisi nii raamatukunstist kui ka kunstivallast laiemalt. Ühes kunstikambri ringis tegutseb koos umbes 12 last. Kuutasu oli 15 eurot.

Populaarseks kujunenud **loovkirjutamise huviring** jätkas tööd kahes vanuserühmas: 3.-4. klasside ja 5.-8. klasside lapsed. Huviringi juhendab lastekirjanik Kätlin Vainola. Huviringi eesmärk on õpetada lastele erinevates žanrites tekstide kirjutamist, anda tagasisidet nende omaloomingule, tutvustada kirjaniku ja teisi raamatu loomisega kaasnevaid ameteid ning võimaldada tutvuda raamatu loomise protsessiga ideest valmis raamatuni. Kevadel lõpetati õppeaasta väljaande „Pööningu Ekspress“ ilmumisega. Kuutasu oli 15 eurot.

Mudilastund jätkas 2 korda nädalas: esmaspäeval ja neljapäeval. Kuna huviring on 2–3aastastele lastele, siis vahetuvad osalejad väga kiiresti. Ühes mudilastunnis osaleb keskmiselt umbes 5–6 mudilast oma vanematega.

Laste sünnipäevapidude pidamine temaatilise programmiga jätkus samas rütmis. Valida on 5 erineva programmi vahel. Aasta jooksul toimus 20 sünnipäevapidu (2017. aastal 20). Kuna sarnase teenuse pakkujaid on palju, vajab teenus pidevat analüüsi ja uuendust ning täpset kommunikatsioonimist.

Koostöö haridusasutustega

Keskusel on kujunenud väga head koostöösuhted paljude koolide ja lasteaedadega. Aktiivselt külastatakse keskust ning osaletakse üritustel ja eriprogrammides. Valdav osa lasterühmadest on Tallinnast ja Harjumaalt, mujalt Eestist tuldi keskusesse enim Raplamaalt, Läänemaalt ja Lääne-Virumaalt. Koostöö oli hea järgmiste koolide ja lasteaedadega: Jakob Westholmi Gümnaasium, Vanalinna Hariduskollegium, Tallinna Toomkool, Ristiku Põhikool, Lilleküla Gümnaasium, Laagri kool ning lasteaedadega Luha, Virmalise, Aiake, Asunduse Lasteaed. Kaugemalt pärit grupid külastavad keskust tavaliselt kooliaasta lõpus mais-juunis. Väljaspoolt Tallinna lasterühmade tulekul keskusesse saab tihti määravaks transpordi kättesaadavus ja eelisolukorras on kohad, kellel on Tallinnaga väga hea ühistranspordi ühendus. Eriti toetav on rongiliikluse olemasolu.

Venekeelsete lastegruppide külastuste arv jäi endiselt tagasihoidlikuks, kuid püsis samas suuruses, 2018. aastal oli 12 (2017. aastal 12). Üritused toimusid sõltuvalt laste keeleoskusest, kas vene või osaliselt eesti keeles.

Haridusprogrammide ja raamatutundide valik on pidevalt uuenenud ja laienenud. 2018. aastal külastas keskuse raamatu- ja teematunde 5374 last (2017. aastal 5410). Huvi haridusprogrammide vastu on püsinud ning aruandeaastal töötati välja mitmed uued teematunnid.

Teematunde toimus aruandeaastal 160 (2017. aastal 135). Huvi haridusprogrammide vastu on püsinud samas mahus. 2018. aastal oli valikus 17 erinevat teematundi lasteaedadele ning I–II kooliastmele. Populaarsemad olid „Muinasjututund“, „Mängides lugema“ ja „Rännates raamatuga mööda Eestit“. Uuena lisandus Edgar Valteriga seotud teematund lasteaiastele. Eriprogrammina toimus 4. klassidele teematund seoses näitusega "Jookseb koos huntidega". Teematundides osales kokku ligi 60 last, kes tutvusid illustratsioonidega, libahundi mütoloogiaga ning meisterdasid hunte.

Raamatutunde, mida toimus aruandeaastal 113 (2017. aastal 119), said osavõtjad ülevaate keskuse tegevusest ja lasteraamatute ajaloost, räägiti uutest raamatutest ja arutati lugemise tähtsuse üle. Raamatutundide suur populaarsus on tingitud lasteaija- ja põhikooliõpetajate vajadusest ja huvist olla kursis uuema lastekirjandusega ning ka soovist pakkuda lastele võimalust avastada uut ja põnevat lugemisvara ning arutleda loetu üle. Sellise külaskäigu tulemusena saavad paljudest lastest ja õpetajatest hiljem meie raamatukogu lugejad.

Koostöös NUKU ning Teatri- ja Muusikamuuseumiga toimus viiendat korda **5.–7. klasside kirjanduslik mälumäng**. Sel korral olid fookuses kolm suurt muinasjuttude kogujat ja kirjutajat: C. Perrault, H. C. Andersen ja F. R. Kreutzwald. Lisaks tavapärasele mälumängule esitasid finaalmängu võistkonnad lühikesed näitemängud muinasjutu "Metsluiged" ainetel. I koha pälvis Vanalinna Hariduskollegiumi võistkond. Küsimusi koostasid Eesti Lastekirjanduse Keskuse, NUKU ja Eesti Teatri- ja Muusikamuuseumi töötajad ning Pärnus üle 12 aasta sarnaseid mälumänge korraldanud Jaak Känd. Mälumängu eesmärk on tõsta noorte lugemis- ja teatrihuvi ning erinevate ülesannete kaudu arendada mõtlemisoskust ja loominguilist.

Koostöö raamatukogudega

7. aprillil kuulutati lastekirjanduse keskusel välja **XIV Nukitsa konkursi** võitjad. Konkursil valisid lapsed oma lemmikkirjaniku ja -kunstniku kahel viimasel aastal ilmunud lasteraamatute seast. Küsitlus toimus koostöös Eesti raamatukogudega. Konkursil osalesid kõik maakonnad. Oma lemmikute poolt hääletas 6396 last, kellel oli valida 234 raamatu vahel. Kirjanikest osutusid suurimateks lemmikuteks Ilmar Tomusk (sarjaraamatute „Algaja ajaränduri seiklused“ ja „Seiklused paralleelmaailmas“ eest), Mika Keränen ja Priit Põhjala, illustraatoritest Hillar Mets (samade Ilmar Tomuski kirjutatud sarjaraamatute illustratsioonide eest), Marja-Liisa Plats ja Britt Samoson. Konkursi lõpupeole kutsuti 70 hääletuses osalenud last üle Eesti. Pidu juhtis Nukitsamees (Kristo Veinberg) koos Tallinna Pääsküla Gümnaasiumi õpilastega.

Mais ja oktoobris toimusid **lastekirjanike tuurid „Tuleme külla!”** Hiiumaale ja Põlvamaale. Hiiumaal kohtusid noorte lugejatega Emmastes ja Kärdlas Kadri Hinrikus, Kertu Sillaste ja Markus Saksatamm. Põlvas ja Savernas toimusid kohtumised aga Anti Saare, Indrek Koffi ja Marja-Liisa Platsiga. Lastekirjanduse keskuse algatatud lastekirjanike tuur leidis aset kuuendat aastat.

20. oktoobril toimus lastekirjanduse keskusel ettelugemise päeva puhul järjelt 13. korda üleriigiline 4. klasside laste **ettelugemise finaalvõistlus teemal „Kus hundist räägitakse“**. Raamatute valikut inspireeris Euroopa kultuuripärandiaasta ja Eesti rahvuslooma valimisel pjedestaali kõrgeima koha vallutanud hunt. Võistu loeti pärimus- ja looduslugusid, muinas- ja lastejutte hundist. Eelvõistlusi viisid läbi maakondade keskraamatukogude lasteosakonnad ja finaalvõistlusele tuli osalejaid kokku 17. Esindatud oli iga maakond ning Tallinna ja Tartu linn. Esimese koha pälvis Kata Karlis Haapsalu

Põhikoolist. Ettelugemist hindas žürii koosseisus Maria Usk (NUKU muuseum), Kristo Elias (Eesti Rahvusringhääling) ja Triin Soone (Eesti Lastekirjanduse Keskus). Võistluse vaheajal rääkis ulukiuurija Marko Kübarsepp lastele oma kohtumistest huntidega. Võistluse lõppedes korraldati osalejatele koos saatjatega jalutuskäik Tallinna vanalinna tornides. Üritust toetas Tallinna Linnamuuseum.

Raamatute tutvustused ja esitlused

Regulaarselt avaldati raamatute tutvustusi veebis. Kodulehe **rubriigis „Kuu raamat“** kajastati esiletõstmist vääri vaid uudisteoseid lastele. 2018. aastal oli vaatluse all kuus algupärast ja viis tõlkeramatut.

Koostöös Õpetajate Lehega ilmus aasta algupoolel neli raamatusoovituste rubriik, milles tutvustati viimase paari aasta teoseid, kokku 23 teost ja sarja. Raamatututvustused olid teemapõhised (Paabeli Torni auhinna nominendid, Eestimaast, põnevad juturaamatud, luule). Koostöö katkes lehe huvipuuduse tõttu.

Jätkus raamatute soovitamise keskuse e-kataloogis. Apollo ja Rahva Raamatu poekett kasutasid jätkuvalt keskuse **tunnustusmärki „Eesti Lastekirjanduse Keskus soovitab!“**. Tunnustusmärgi saavad kõik raamatud, mis kuuluvad keskuse poolt koostatavasse lasteraamatute soovitusnimekirja.

Keskuse varakambris tutvustati põhjalikumalt Silvia Rannamaa, Vive Tolli ja Heino Väli loomingut.

Raamatute tutvustamiseks oli lugejateeninduses aasta jooksul 33 väljapanekut, mille teemad lähtusid autorite juubelitest ja kirjanduslikest tähtpäevadest. (vt Lisa 4 Näitused)

Keskuses esitlesid raamatuid mitmed autorid ja kirjastused.

Näitused

Keskuse näitustegevus oli mitmekesine ja rahvusvaheline (vt Lisa 4 Näitused). Küllastajatele tutvustati keskuse raamatu- ja illustratsioonikogu ning mitmete Eestis ja maailmas tunnustatud kunstnike loomingut. Oma loomingut näitasid rahvusvaheliselt tuntud kunstnikud: Glenda Sburelin Itaaliast, Lena Revenko, Irena Aizen ja Shmuel Anatoly Schelest Israelist, Olga Ionaitis Moskvast.

Suure teemanäitusena valmis Londoni rahvusvaheliseks raamatumessiks Balti riikide ühisväljapanek „Running with the Wolves“. Näitust eksponeeriti aprillis Londonis ja mais-juunis lastekirjanduse keskses. Kuna ühisnäituseks valmis hulgaliselt eesti illustraatorite töid, siis neid eksponeeriti mitmel pool ka eraldiseisva näitusena.

Jätkus koostöö mitmete galeriide ja raamatukogudega üle Eesti. Illustratsiooninäitusi eksponeeriti Viljandis, Haapsalus, Tapal, Karksi-Nuias, Kuressaares.

Muud üritused

Eesti Vabariigi sünnipäeva tähistati traditsiooniliselt **lasteaialiste luulekavaga**. Sel aastal esinesid Aiakese ja Mardi lasteaegade lapsed.

Eesti Kultuurkapitali lastekirjanduse aastapremia nominentidest esinesid 12. märtsil keskses Piret Raud, Leelo Tungal ja Reeli Reinaus. Lisaks neile olid aastapremia nominendid Kadri Hinrikus, Jaanus

Vaiksoo ja Mika Keränen. Emakeelepäeval pälvis neist aastapreemia Leelo Tungal raamatuga "Halloo!". Lastekirjanduse žürii tegutses koosseisus Ilona Kivirähk, Janno Põldma ja Helena Koch.

Emakeelepäeval, 14. märtsil toimus kohtumine **rahvamuusik Anu Tauliga**, kes tutvustas rohkem kui tuhat aastat vana mulgi murret nii kõneldes kui lauldes.

15. märtsil esines Prantsuse Instituudi korraldatava Frankofoonia festivali raames esmalt lastele ja seejärel kunstnikele, kirjanikele, tudengitele ja kõikidele teistele lastekirjanduse huvilistele prantsuse lasteraamatute illustraatori **Vanessa Hié**.

2. aprillil tähistati keskuses rahvusvahelist lasteraamatupäeva Teoteatri kogupere etendusega „Kriips ja jutt“. Lavastus põhineb Robert Vaidlo raamatul „Lood Kukeleegua linnast“.

2.–8. aprillini toimus taas **linnafestival Tallinn Music Week (TMW)**, kus juba teist aastat järjest toimus keskuses lasteprogramm. Lastega peredele pakuti erinevaid töötube: tutvuti ennenägematute fantaasiapillidega ning õpiti lihtsate võtete abil looma poplugusid, elektroonilisi muusikapalu ja heliinstallatsioone. Kirjanik Kätlin Vainola õpetas loovkirjutamist ja illustraator Kertu Sillaste juhendas plaadiümbriste kujundamist.

Osaleti traditsioonilisel **muuseumiöö**l. Sel korral sai keskuse trepi- ja illustratsioonigaleriis tutvuda eesti, läti ja leedu illustraatorite näitusega "Jookseb koos huntidega", mängida varjuteatrit ning muinasjutupööningul meisterdada peoloomi.

Kirjandusfestivali Head Read lasteprogramm leidis traditsiooniliselt aset keskuses. Lisaks armastatud eesti lastekirjanikele oli võimalik kohtuda šoti jutuvestja Janis MacKay'ga, Timo Parvelaga Soomest ning Åsa Lindiga Rootsist. Iga-aastaselt raamatulaadal sai keskuse hoovis mängida Nukitsamehega, laval esinesid Silver Sepp, Piret Päär ja Kertu Sillaste ning Kaari Sillamaa muusikakooli lapsed.

Koostöös Lastekaitse Liiduga korraldati neljas 9–13-aastaste **laste loovuslaager VASS** ehk Väikeste Autorite Salaselts. Laager toimus augusti viimasel nädalal Läänemaal Pivarootsis. VASSi kuue laagripäeva tegevus keerles lugude loomise ja kirjanduse ümber. Laagri esimesel päeval said lapsed panna kirja kõik head ideed lastekirjanik Kätlin Vainola juhendamisel ning teisel teha näitleja ja lavakunsti õpetaja Kristo Veinbergi abiga valmis filmi. Järgmistel tegutseda koos illustraator Kristi Kangilaskiga ja kirjanik Ilmar Tomuskiga. Laagri tagasiside oli taaskord nii laste kui ka vanemate poolt väga positiivne.

3. septembril osaleti traditsioonilisel **Aabitsapeol**, kuhu olid kutsutud kõik Tallinna koolide esimeste klasside lapsed koos peredega. Vabaduse väljakule üles seatud telklinnakus meisterdati ning tutvustati keskuse programme, huviringe ja muid tegevusi. Samal päeval toimus **Tallinna Kultuurikatlas tasuta raamatute laad**. Keskus panustas lasteprogrammi illustraator Kertu Sillaste töötoaga ja lugemismängude läbiviimisega. Laada peakorraldaja oli MTÜ Raamat Rahvale.

Septembris leidis aset teine Tallinna Kirjanduskeskuse korraldatud **Kirjandustänava festival Kadriorus**. Lastekirjanduse keskusel oli Rahva Raamatu ja Pokumaaga ühine lasteala Pokukool, kus õpetajateks ja esinejateks olid Puuko ja pokud, kirjanik Kätlin Vainola, illustraator Kertu Sillaste ja näitleja Karin Rask.

Teist aastat järjest tegime koostööd **muusikapäevaga**. Keskuses andsid ligikaudu 60 noorele meeleoluka kontserdi tenor Mati Turi ja pianist Hain Hõlpus.

Keskuse rõdusaal on olnud läbi aastate hinnatud **kontserdipaik laste esinemisteks**. Aktiivsemad kontserdikorraldajad olid Tallinna Muusikakeskkool, Nõmme Muusikakool, Nõmme Noortemaja, Lasnamäe Muusikakool ja VHK Muusikamaja.

2019. AASTAL ON KAVAS

- arendada laste vabaaja ja huvitegevuse programmi ning koostöövõrgustikku Tallinna vanalinnas asuvate ja lastele teenuseid pakkuvate asutustega;
- laiendada koostööd koolide ja lasteaedadega pakkudes neile õppekavaga haakuvaid teema- ja raamatutunde;
- tähistada lastekirjandusega seotud tähtpäevi: ettelugemise päeva, rahvusvahelist lasteraamatupäeva ja lastekaitse päeva avalike üritustega;
- osaleda muuseumiööl, kirjandusfestivalil Head Read, TMW lasteprogrammis ja Kadrioru kirjandustänav festivalil;
- laiendada raamatusoovituste ja -tutvustuste avaldamist, selleks leida täiendavaid koostöövõimalusi meedia ja raamatute müüjatega;
- laiendada keskuse koostöövõrgustikku lasteraamatute populariseerimisel, leida ettevõtmistele toetajaid ja sponsoreid;
- korraldada laste suvelaager VASS.

RAHVUSVAHELISTUMINE

Keskuse üks olulistest tegevussuundadest on tutvustada eesti lastekirjandust välismaal ning aidata kaasa eesti lasteraamatute tõlkimisele ja kirjastamisele välisriikides. Samuti korraldada kõikjal maailmas Eesti raamatuillustratsiooni tutvustavaid näitusi ning vahendada meie autoreid välisfestivalidele ja -üritustele esinema.

2018. aastal osales keskus rahvusvahelistel raamatumessidel Londonis, Leipzgis, Bolognas, Helsingis ja Frankfurdis. Kirjastajate huvi eesti lastekirjanduse vastu on jätkuvalt kasvamas. Lisaks kohtumistele väliskirjastajatega on olulisel kohal kirjanike ja illustraatorite nõustamine ning nende kokkuvimine väliskirjastustega. Kasvab ja areneb ka koostöö välismaiste lastekirjandusega tegelevate kultuuriorganisatsioonidega. Heaks näiteks sellest on osalemine rahvusvahelises illustratsiooniprojektis POP UP.

2018. aastal oli Eesti esmakordselt koos Läti ja Leeduga **Londoni raamatumessil peakülaline**. See oli suurepärase võimalus tutvustada eesti lastekirjandust rahvusvahelisele publikule. Eesti lastekirjanduse teemat käsitleti Londoni raamatumessil neljal erineval seminaril, kus esinesid Anne Pikkov, Ulla Saar, Piret Raud ja Triin Soone. Messi ajal ja järel oli eesti illustratsiooniga võimalik tutvuda nii Londoni raamatumessil kui ka Oxfordis Story Museum'is. Illustratsiooniprojektis POP UP osalenud noorte kunstnike töödega sai tutvuda lisaks messile ka Londoni galeriis Royal Over-Seas League. Suurenenud huvist eesti autorite vastu Inglismaal annab tunnistust ka see, et Hay festivalil osales noortekirjanik Ene Sepp ning Kätlin Kaldmaa ja Reeli Reinaus lõid kaasa projektis Writing Borders.

Lisaks Suurbritanniale esinesid eesti autorid möödunud aastal Soomes, Saksamaal, Itaalias, Prantsusmaal, Lätis, Leedus, Ungaris, Venemaal, Rootsis ja Poolas. Rahvusvahelistel esinemistel lõid kaasa kõik meie lastekirjanduse tipud: Piret Raud, Andrus Kivirähk, Leelo Tungal, Kairi Look, Anti Saar, Indrek Koff ja teised. Autorite välisesinemiste info on leitav keskuse kodulehel.

Aasta jooksul võõrustati keskus mitmeid väliskülalisi. Nii käisid jaanuaris külas Suurbritannia ajakirjanikud, kes kohtusid keskus Piret Rauaga, aprillis andis lasteraamatute kirjastaja Katrin Reinmaa intervjuu väljaandele Publishing Perspectives. Juuni lõpus kogunesid lastekirjanduse keskus illustratsiooniprojekti POP UP Creators osalejad Eestist, Lätist, Leedust ja Suurbritanniast. Kahepäevase sümposioniga pandi punkt kaks aastat kestnud illustraatorite ja koomiksikunstnike rahvusvahelisele ühisprojektile. See oli hea võimalus tutvustada osalejatele eesti lastekirjandust kohapeal ning suurendada koostööd rahvusvaheliste lastekirjandusega tegelevate organisatsioonide vahel.

Eesti lastekirjanike ja illustraatorite loomingu avaldamine välismaal on kasvamas. 2018. aastal ilmus välismaal 25 eesti lasteraamatut (2017. aastal 17). Populaarseim autor on jätkuvalt Piret Raud, kellel ilmus aasta jooksul võõrkeeltes neli raamatut (kaks itaalia, üks prantsuse ja üks leedu keeles). Enim eesti lasteraamatuid ilmus läti (4), poola (3) ja prantsuse (3) keeles. Kaks lasteraamatut ilmus soome keeles (Andrus Kivirähki „Karneval ja kartulisalat“ ning Kairi Loogi „Lennujaama lutikad ei anna alla“). Erilist rõõmu valmistavad Contra luuleraamatu „Kõik on kõige targemad“ ilmumine inglise keeles, Juhani Püttsepa raamatu „Mina olen enda oma“ ilmumine gruusia keeles, Piret Mildebergi raamatu

„Notsu ja nälg“ ilmumine hispaania keeles ja Kristi Kangilaski raamatu „Päike läheb puhkusele“ ilmumine hiina keeles.

Eesti lastekirjandus leidis välismaal ka tunnustust. Suurim rahvusvaheline laste- ja noortekirjanduse raamatukogu maailmas, Müncheni noorteraamatukogu, valis oma lasteraamatute **kataloogi „The White Ravens“** Ellen Niidu ja Priit Pärna raamatu „Onu Ööbik Öösorri tänavast“ ning Reeli Reinausi ja Marja-Liisa Platsi raamatu „Maarius, maagia ja libahunt Liisi“. Lisaks olid 2018. aastal Ulla Saar, Piret Raud ja Aino Pervik **Astrid Lindgreni auhinna nominendid**. IBBY aunimekirja kanti Reeli Reinaus raamatuga „Kuidas mu isa endale uue naise sai“, Piret Raud raamatuga „Trööömmppffff ehk Eli hää!“ ning tõlkija Ilona Martson raamatuga „Laste Maailma muinaslood“. Läti lastekirjanduse tähtsaima tunnustuse, **Jānis Baltvilksi auhinna** pälvisid Tiia Selli ja tõlkija Maima Grīnberga raamatuga „Mia ir priedģga“ („Rõõmus Miia“).

Esmakordselt olid **Londoni raamatumessi auhindade** seas kolm nominenti Eestist: lastekirjanduse keskuse välissuhete juht Helena Koch parima kirjastusõiguste vahendaja kategoorias, kirjastus Päike Ja Pilv Balti riikide parima laste- ja noortekirjanduse väljaandja kategoorias ning kirjastus Avita Balti riikide parima õppekirjanduse väljaandja kategoorias. Londoni raamatumessi auhinna pälvis lastekirjanduse keskuse projekt „Laste Vabariik“ kui parim Baltimaade kultuuriline ja kirjanduslik algatus.

Ilmusid mitmed meie autorite loomingut tutvustavad **trükised**. Keskuse ingliskeelne veebilehekülj täienes Tia Navi, Anu Kalmu, Priit Pärna, Anne Linnamäe ja Urmas Viigi profiilidega. Kodulehele lisati 20 ingliskeelset tõlkekatkendit. Väliskirjastajaid ja -partnereid teavitati ingliskeelsete uudistega, et hoida neid kursis eesti lastekirjanduses toimuvaga.

2018. aastal toimusid mitmed **välisnäitused**. Suurimaks oli Londoni raamatumessil toimuv Eesti, Läti ja Leedu illustraatorite ühisnäitus „Running with the Wolves“, mille kuraator oli Viive Noor. Messiga samaaegselt eksponeeriti Suurbritannias Oxfordis asuvas Story Museum’is märtsist juulini näitust „It’s Always Tea-Time“.

Eriti aktiivne oli koostöö Poolaga. Balti riikide ühisnäitust „Running with the Wolves. Werewolf“ eksponeeriti Gdanskis Läänemere kultuurikeskuses ja Wrocławis Linnaraamatukogus. Grimmide muinasjuttudest inspireeritud näitust „Elas kord...“/„Once Upon a Time...“ aga 8 Poola linnas. Veel tutvustati Eesti illustraatorite loomingut Itaalias, Venemaal, Prantsusmaal, Iisraelis, Lätis, Valgevenes, Hiinas ja Araabia Ühendemiraatides (vt lisa 4 Näitused).

2019. AASTAL ON KAVAS

- tutvustada eesti lastekirjanike ja illustraatorite loomingut välismaal;
- osaleda raamatumessidel Bolognas, Leipzgis, Londonis, Frankfurdis, Helsingis;
- luua kontakte väliskirjastajate ja -organisatsioonidega;
- aidata eesti lastekirjanikel ja -illustraatoritel tutvustada oma loomingut välismaal;
- täiendada ja arendada eesti lastekirjandust ja autoreid tutvustavat ingliskeelset veebilehte,
- avaldada kirjanikke ja illustraatoreid tutvustavaid trükiseid, koostada uus kataloog „Children’s Books from Estonia“;
- koostada tõlkijatele ja kirjastajatele eesti lastekirjandust tutvustavat uudiskirja;
- eksponeerida illustratsiooninäitusi välisriikides ning laiendada koostöövõrgustikku.

LISA 1. NÄITARVUD

1. KOGUD

Jrk. nr.	Nimetus	arvestusüksus	2017	2018
1.	Kogud kokku (31.12.2018)	teavikuid (füüsiliste üksuste arv)	64 466	64 352
1.1	sh teabetalituse kogud	"	25 332	25 722
1.1.1	sh trükised kuni 1945	"	5 522	5 503
1.2	sh lugejateeninduse kogu	"	30 058	29 086
1.3	sh muud kogud	"	3 554	4 041

2. ELEKTRONKATALOOG

Jrk. nr.	Nimetus	arvestusüksus	2017	2018
2.1	Elektronkataloogi sisestatud	nimetusi	39 878	41 090
2.2	Elektronkataloogi sisestatud	eksemplare	64 466	64 352

3. RAAMATUKOGU KASUTAMINE

3.1 Raamatukogu tavakasutus

Jrk. nr.	Nimetus	Arvestusüksus	2017	2018
3.1.1	Registreeritud kasutajad	Aruandeaastal registreeritud lugejaid	2 2183	2 094
3.1.2	Külastusi	Arv	42 441	43 259
3.1.2.1	sh teabetalitus	"	558	695
3.1.2.2	sh lugejateenindus	"	23 765	22 881
3.1.2.3	sh üritused	"	18 118	19 683
3.1.3	Laenutusi	"	60 189	58 598
3.1.3.1	sh teabetalitus	"	1 350	1 685
3.1.3.2	sh lugejateenindus	"	58 839	56 913
3.1.4	Teatmeteeningus	Päringute arv	240	256
3.1.4.1	sh teabetalitus	"	144	172
3.1.4.2	sh lugejateenindus	"	96	84
3.1.4.3	elektroniline teatmeteeningus	"	167	195
3.1.4.3.1	sh teabetalitus	"	135	155
3.1.4.3.2	sh lugejateenindus	"	32	40

3.2 Elektroonilise raamatukogu kasutamine : Raamatukogu e-teenused

Jrk. nr.	Nimetus	Arvestusüksus	2017	2018
3.2.1	Veebilehe külastusi	e-külastuste arv	109 218	110 853
3.2.2	e-kataloogi kasutus	pöördumiste arv	24 323	23 576
3.2.3	Lugejakohti	arv	15	15
3.2.4	Lugeja arvutitöökohad sh Internetiühendusega sh klienditerminale	"	0 0 0	0 0 0
3.2.5	Kasutaja käsutuses olevate printerite arv	"	0	0
3.2.6	Personali arvutitöökohad	"	15	15

4. ENNISTAMINE JA KÖITMINE

Jrk. nr.	Nimetus	Arvestusüksus	2017	2018
4.1	Ennistatud kõiteid	Kõidete arv	25	27
4.2	Kõidetud ajakirju	Kõidete arv	0	0

5. TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUS

Jrk. nr.	Nimetus	Arvestusüksus	2017	2018
5.1	Uurimistöö teemasid	Arv	0	1
5.2	Arendusprojekte	"	4	4
5.3	Töötajate publikatsioone	"	17	15
5.4	Teadusväljaanded, monograafiad	"	0	1
5.5	Seminarid, teabepäevad	"	15	17
5.6	Ettekanded	"	34	28

6. ÜRITUSED

Jrk. nr.	Nimetus	Arvestusüksus	2017	2018
6.1	Laste loomekonkursid	Arv	0	1
6.2	Käsitöökonkursid täiskasvanutele	"	2	2
6.3	Kirjandusüritused lastele	"	382	398
	Raamatukogutunnid	"	119	113
	Mudilastunnid	"	60	61
	Loovkirjutamine	"	64	64
	Ulmeklubi	"	4	0
	Teematunnid	"	135	160
6.4	Muud üritused lastele	"	203	207
	Perehommik	"	25	23
	Kunstikamber	"	100	98
	Lastehommik	"	11	12
	Sünnipäevad	"	20	20
	Kontserdid	"	32	38
	Teemapidu	"	15	16
6.5	Raamatusitlused	"	13	9
6.6	Täiskasvanute õppekäigud	"	43	47
6.7	Maja ekskursioonid	"	12	3

7. KIRJASTAMINE

Jrk. nr.	Nimetus	Arvestusüksus	2017	2018
7.1	Trükis avaldatud	Nimetusi	7	7
	sh teadusväljaandeid	"	0	1
	sh info- ja muid väljaandeid	"	5	4
	Ajakiri Nukits	Numbreid aastas	1	1
	Raamat „Pisike puu“		1	1

8. NÄITUSED

Jrk. nr.	Nimetus	Arvestusüksus	2017	2018
8.1	Näitusi	Arv	86	97
	s-h raamatu väljapanekuid		35	36
	s-h kunstinäitusi		11	15
	s-h rändnäitusi		40	46

9. PERSONAL

Jrk. nr.	Nimetus	Arvestusüksus	2017	2018
9.1	Ametis töötajaid	Arv	18	17
	sh raamatukoguhoidjaid	"	6	6
	sh kvalifitseeritud spetsialiste	"	9	9
	sh teisi töötajaid	"	3	2
9.2	Koosseisulisi ametikohti	"	19	19
	sh raamatukoguhoidjaid	"	6	6
	sh kvalifitseeritud spetsialiste	"	9	9
	sh teisi töötajaid	"	4	3
9.3	Raamatukoguhoidjaid hariduse järgi	"		
9.3.1	sh kõrgharidusega	"	17	16
	sh raamatukogundusliku kõrgharidusega	"	9	9
	sh muu kõrgharidusega	"	7	6
	sh rakenduskõrgharidusega	"	1	1
9.3.2	keskharidusega	"	1	1

10. RUUMID

Jrk. nr.	Nimetus	Arvestusüksus	2017	2018
10.1	Raamatukogu põrandapind	Ruutmeeter	1001,4	1001,4
	sh kasulik pind	"	775,5	775,5
	sh hoidlad	"	225,9	225,9

11. EELARVE (võimalikud muutused vastavalt raamatupidamise tulude ja kulude artiklite arvestusele)

Jrk. nr.	Nimetus	Arvestusüksus	2017	2018
A	Kulud kokku (a1+a2)	EUR (tuhat)	839,53	726,78
a1	Jooksevkulud	"	839,53	726,78
a1.1	Tööjõukulud	"	340,15	344,54
a1.2	Komplekteerimiskulud	"	22,00	21,00
a1.3	RVL kulud	"	0	0
a1.4	Hoiukulud	"	2,0	2,0
a1.5	IKT kulud	"	19,50	17,5
a1.6	Halduskulud	"	204,43	207,69
a1.7	Muud kulud	"	251,45	134,05
a2	Investeeringud põhivarasse	"	0	0
a2.1	Ehitiste soetamine, kapitaalremont	"	0	0
a2.2	Investeeringud infotehnoloogiasse	"	0	0

LISA 2. ETTEKANDED, LOENGUD

Eesti lastekirjanduse aastakoosolek (1.03, Tallinn)

- Vabadusest ja vastutusest. Eesti lastekirjandus 2017 (Jaanika Palm)
- Terad ja sõklad. Eesti lasteraamatuillustratsioon 2017 (Viive Noor)

IBBY Läti kevadkonverents (19.03, Riia, Läti)

- Eesti lastekirjandus 21. sajandil: Kuldsed aastad (Jaanika Palm)

ERÜ maaraamatukogude sektsiooni teabepäev (26.03, Tallinn)

- Eesti värske lastekirjandus (Jaanika Palm)

Seminar „Promoting Reading – Experience and Ideas from the Baltic“ (11.04, London)

- Promoting Reading – Estonian Experience (Triin Soone)

Algupärase lastekirjanduse päev „Kujund ja nihestatus tänapäeva laste- ja noortekirjanduses“ (11.04, Tartu)

- Aeg värskes lastekirjanduses: paralleele, ristumisi, nihkeid (Jaanika Palm)

EKSi kirjanduse aastaülevaadete koosolek (17.04, Tartu)

- Eesti lastekirjandusest läbi lukuauku (Helena Koch)

Tartu Ülikooli korraldatud raamatukoguhoidjate suveakadeemia (12.06, Tartu)

- Uuem laste- ja noortekirjandus: ilu- ja aimekirjandus, algupärane ja tõlge (Jaanika Palm)

Vestlusring Astrid Lindgrenist (18.08, Tartu)

- Jaanika Palm

XV üleriigiline lasteraamatukoguhoidjate päev (19.09, Rapla)

- Ülevaade Eesti Lastekirjanduse Keskuse tegemistest (Triin Soone)

Lugemisprogrammi „Aitan lapsi raamatute juurde“ ettevalmistav koolitus (27.09, Tallinn)

- Lugemismängude tutvustus (Anneli Kengsepp)
- Ülevaade uuemast lastekirjandusest (Anne Kõrge)

Konverents „Laste lugemiskultuur Põhjamaades“ (28.09, Peterburi, Venemaa)

- Tähelepanekuid Põhjamaade lastekirjanduse tõlgetest eesti keelde (Jaanika Palm)

Turu raamatumess (05.–06.10, Turu, Soome)

- Milliseid raamatuid poisid loevad? (Anne Kõrge)
- Noorte lugemisest Eestis (Anne Kõrge)

Seminar „Laps kirjanduses 6: Milleks meile klassika?“ (23.10, Tallinn)

- „Ainult parim on lastele küllalt hea“: „Eesti lastekirjanduse kuldvara“ sünniloost (Jaanika Palm)

Tallinna Õpetajate Maja algõpetuse aineühenduse koolituspäev (24.10, Tallinn)

- Ülevaade uuemast lastekirjandusest (Anne Kõrge)
- Teematundidest lastekirjanduse keskuses (Irma Mets)

Tartu IV lugemisseminar lasteaiaõpetajatele „Lood kaante vahelt välja“ (12.11, Tartu)

- Värske väikelasteraamat (Jaanika Palm)

Kooliraamatukoguhoidjate teabepäev (19.11, Tallinn)

- Uut lastekirjandusest (Anne Kõrge)

Tallinna Ülikooli digitehnoloogia instituudi üliõpilased (07.12, Tallinn)

- Eesti Lastekirjanduse Keskusest (Triin Soone)
- Ülevaade uuemast lastekirjandusest (Anne Kõrge)

Anne Kõrge

Ülevaade uuemast lastekirjandusest:

- Tallinna lasteaedade õpetajad (Tallinna Raamatumessil) (20.04, Tallinn)
- Tallinna Ülikooli haridusteaduste instituudi üliõpilased (10.05, Tallinn)
- Stockholmi Eesti Kooli õpetajad (10.05, Tallinn)
- Pärnu Ülejõe Põhikooli I ja II kooliastme õpetajad (25.10, Pärnu)
- Tallinna lasteaedade õpetajad (13.11, Tallinn)

Hõimurahvaste lood:

- I ja II kooliastme õpetajad (27.09, Tallinn)

LISA 3. PUBLIKATSIOONID

Kengsepp, Anneli. ERÜ aastapreemia 2017: Eesti Lastekirjanduse Keskuse direktor Triin Soone // Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastaraamat 2017, 29. Tallinn: Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing, 2018, lk 35–36.

Kengsepp, Anneli; Raudsepp, Rita. Lasteteeninduse toimkonna toimetamised // Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastaraamat 2017, 29. Tallinn: Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing, 2018, lk 9–11.

Noor, Viive. Džiugiai pripažįstame: estų vaikų knygos gyvena aukso amžiu [Eesti lasteraamatul on kuldaeg: seda on rõõm tõdeda] // Rubinaitis (2018) nr 4, lk 16–21.

Palm, Jaanika. Aegruum värskes lastekirjanduses // Nukits 2018, lk 15–19.

Palm, Jaanika. Aidi Vallik – õpetajast kirjanikuks // Õpetajate Leht (2018) 26. jaan, lk 15.

Palm, Jaanika. Andrus Kivirähkas – reiklų jaunųjų skaitytojų autorius [Andrus Kivirähk – noorte nõudlike lugejate kirjanik] // Rubinaitis (2018) nr 4, lk 11–15.

Palm, Jaanika. Erilised lood ühest tavalisest poisist // Postimees (2018) 8. dets, lk 14.

Palm, Jaanika. Innustage oma lapsi varakult lugema // Kooliaeg! : [ajalehe Eesti Ekspress lisa] (2018) 15. aug, lk 27.

Palm, Jaanika. Kuidas olla lapsele toeks raamatute lugejaks kasvamisel? // Märka last (2018) 4. aprill.

Palm, Jaanika. Loendamatute lapsepõlvede lahutamatu osa // Sirp (2018) 23. veebr, lk 5.

Palm, Jaanika. „Perekond Julged“. Raamatud, mille autor naerab koos lastega // Eesti Päevaleht (2018) 12. nov, lk 12.

Palm, Jaanika. Vabadusest ja vastutusest // Sirp (2018) 23. märts, lk 36-37.

Soone, Triin. Aasta tegu erialaraamatukogus 2017: Elamustuur Laste Vabariik // Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastaraamat 2017, 29. Tallinn: Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing, 2018, lk 44–45.

Soone, Triin. Estijos vaikų literatūros institutas [Eesti Lastekirjanduse Keskus] // Rubinaitis (2018) nr 4, lk 39–43.

Suls, Tiia. Leida Olszak // Virtuaalnäitus „Sajandi raamatukoguhoidjad“
<https://raamatukoguyhing.wixsite.com/sajandirkhoidjad/leida-olszak>

LISA 4. NÄITUSED

Kunstinäitused

1. Regina Lukk-Toompere isikunäitus „Lumemees Ludvigi jõulud“ (30.11.2017–27.01)
2. Urmas Viigi isikunäitus „Jõuluvana Teodori juhtum“ (30.11.2017–27.01)
3. Suur eesti illustraatorite libahundinäitus „Jookseb koos huntidega“ (2.02–17.03)
4. Valik rahvusvahelisest näitusest „Meremuinasjutud“ (20.03–28.04)
5. Baltimaade illustraatorite libahundinäitus „Hundijooks“ (4.05–1.06)
6. Glenda Sburelini isikunäitus, Itaalia (4.06–13.07)
7. Rahvusvaheline illustratsiooni- ja nukunäitus „Бегать с волками/„Jookseb koos huntidega“ (4.06–13.07)
8. Lena Revenko ja Irena Aizeni näitus „Jänesed, rebased ja teised inimesed“, Iisrael (31.07–31.08)
9. Ülle Meistri juubelinäitus „Muinaslood piltides“ (4.09–29.09)
10. Regina Lukk-Toompere juubelinäitus „Kõik on olemas“ (2.10–3.11)
11. Shmuel Anatoly Schelesti isikunäitus „Kommentaariid 3. Körperahvas“, Iisrael (6.11–1.12)
12. Made Balbati isikunäitus (6.11–1.12)
13. Nukunäitus „Aleksejeva ja kõik teised“ (november)
14. Olga Ionaitise isikunäitus, Moskva (4.12.2018–28.01.2019)
15. Nukukunstnike jõulunäitus (4.12.2018–28.01.2019)

Raamatunäitused varakambris

1. Silvia Rannamaa 100 (6.02–22.05)
2. Vive Tolli 90 (22.05–5.12)
3. Heino Väli 90 (5.12.2018–veebruar 2019)

Raamatuväljapanekud raamatukogus

1. Lugejalt lugejale (8.01)
2. Nukitsa konkurss 2018 (22.01)
3. Silvi Väljal 90 (29.01)
4. Eno Raud 90 (6.02)
5. Leedu 100 (16.02)
6. Eesti Vabariik 100 (20.02)
7. Tarkpeade eri (lasteentsüklopeediad) (22.02)
8. Toremaid tüdrukuid raamatutest (5.03)
9. Põnev müütiline maailm (9.03)
10. Kirjatehede keerukas elu (12.03)
11. Kas siis selle maa keel (14.03)
12. Ajaloo saladused (23.03)
13. Kevad koos lohedega (28.03)
14. Nalja nabani (2.04)
15. Minu esimene raamat (17.04)
16. Sa oled mulle nii kallis (7.05)
17. Öös on pidu (18.05)
18. Reisipisik (21.05)

19. Jalgpalli MM-i oodates (5.06)
20. Mina olen kunstnik (18.06)
21. Loomult loom (2.07)
22. Vurrudega vöödiline (31.07)
23. Läheme ratsutama (6.08)
24. Kõik, kõik on uus septembrikuus (3.09)
25. Loeme hundijutte (10.09)
26. Muusikapäev. Pillid kõlama (1.10)
27. Tähistäeva saladused (15.10)
28. Teeme teadust (23.10)
29. Kollikamp (30.10)
30. Muinasjuttudega ümber maailma (1.11)
31. Minecrafti maailm (12.11)
32. Päkapihud piiluvad (30.11)
33. Kaunid jõululood (3.12)

Rändnäitused

Balti riikide ühisnäitus „Running with the Wolves“

- Londoni raamatumess (10.–12.04)
- Eesti Lastekirjanduse Keskus (4.05–1.06)
- Viljandi Linnagalerii, Sakala Keskus (10.07–13.09)

Balti riikide ühisnäitus „Running with the Wolves. Werewolf“

- Läänemere kultuurikeskus (Nadbałtyckie Centrum Kultury), Gdansk, Poola (5.10–4.11)
- Linnaraamatukogu Mediateka (Biblioteka-Mediateka), Wrocław, Poola (1.–31.12)

„Lugusid libahundist Eesti illustraatorite silmade läbi“ (väike libahundinäitus)

- Kondase Keskus, Viljandi (17.04–08.06)
- Karksi-Nuia Kultuurikeskuse Sinine saal (1.–31.08)
- Pihkva linna keskraamatukogu (Eesti-Vene ühisprojekt „Lugevad naabrid“) (16.11.2018–11.01.2019)

„Elas kord...“/„Once Upon a Time...“ (Grimmi muinasjutud) Poolas

- Kultuurikeskus „Dworek Białoprądnicki“ (Klub Kultury Przegorzały Filia Centrum Kultury „Dworek Białoprądnicki“), Kraków (1.–24.03)
- Turismi ja kultuurikeskus „Domek Pastora“ (Centrum Aktywności Turystycznej i Kulturalnej „Domek Pastora“), Łomża (3.–27.04)
- Podlaasia Ooperimaja (Opera i Filharmonia Podlaska), Białystok (13.–27.05)
- Szczecini Hertsogiloss (Zamek Książąt Pomorskich) Szczecin (6.07–5.08)
- Płocki Kunstigalerii (Płocka Galeria Sztuki), Płock (7.–30.09)
- Varssavi Nukuteater (Teatr Lalka), Varssavi (9.10–10.11)
- Galerii Nobilis, Euroopa Kohtumiste Keskus (Centrum Spotkań Europejskich Światowid), Elbląg (22.11–5.12)
- Läänemere kultuurikeskus (Nadbałtyckie Centrum Kultury), Gdansk (9.12.2018–6.01.2019)

Rahvusvaheline illustratsiooninäitus „It’s Always Tea-Time“

- The Strory Museum, Oxford, Ühendkuningriik (13.04–07.07)

Tallinna 5. Illustratsioonitriennaal „Pildi jõud“ (TIT 2017) Venemaal

- Krasnoarmeiski Linnagalerii (15.05–22.06)
- Moskva Edelaringkonna 180. raamatukogu (13.09–13.10)
- Venemaa Riiklik Lasteraamatukogu, Moskva (8.–30.11)

„Jää ja tule vahel“

- Palazzo Baleani, Rooma, Itaalia (9.01–20.05)
- Pesco Sannita linnavalitsuse näitusesaal, Itaalia (Ethnoi festivali raames)(25.05–30.10)

„Secret Lives I“

- 2017 kuni kevad 2018, Eesti Suursaatkond Pariisis (näitus oli terve 2017. a üleval seoses Eesti eesistumisega)

„Secret Lives II“

- Skizze galerii, House of Quality, Jeruusalemm, Iisrael (seoses EV 100) (23.–30.08)

„Бегать с волками“ (Joostes huntidega), ELK ja Stuudio 14 ühisprojekt

Eestist kutsutud osalema Sveta Aleksejeva, Made Balbat, Kadi Kurema, Regina Lukk-Toompere, Jüri Mildeberg, Viive Noor.

- Peterburi rahvusvaheline nukukunstinäitus „Время кукол“, Kunstnike Liidu suur näitusesaal, Peterburi, Venemaa (23.–27.05)
- Euroopa professionaalse nukukunsti festival „Muinasjutt muinasjutust“, Raudteeajaloo Muuseum, Riia (20.–23.09)
- Kärddla Kultuurikeskus (1.–30.11)

„Стеклянный кокон“ (Klaasist kookon), ELK ja Stuudio 14 ühisprojekt

Eestist kutsutud osalema Sveta Aleksejeva, Regina Lukk-Toompere, Jüri Mildeberg, Viive Noor.

- Peterburi rahvusvaheline nukukunstinäitus „Время кукол“, Kunstnike Liidu suur näitusesaal, Peterburi, Venemaa (19.–23.12)

Tapa Linnaraamatukogus

- Piret Mildeberg „Ammuuseum“ (11.01–27.02)
- Mare Hunt „Risti-rästi läbi Eestimaa“ (11.06–27.07)
- Glenda Sburelin (1.–29.08)
- Irena Aizen (5.–29.09)
- Lena Revenko (5.09–30.10)
- Regina Lukk-Toompere (8.–27.11)
- Ülle Meister (1.12.2018–12.01.2019)

Saare Maakonna Keskraamatukogus

- Viive Noor „Armastuse puu“ (jaanuar – märts)
- Glenda Sburelin (november – detsember)

Lääne Maakonna Keskraamatukogu lasteosakonnas

- Regina Lukk-Toompere „Talv ja lumi, hämarus ja valgus“ (16.02–20.03)
- Glenda Sburelin „Seda peab nägema!“ (17.09–25.10)

Kondase Keskuses

- Irena Aizen „Hullunud jänesed“ (10.10–11.11)

Viive Noor rahvusvahelise kunstirühmituse „Mega Art“ koosseisus

- „I Miei Colori 2“, Pocket Art Studio, Rooma, Itaalia (14.–21.09)
- „Sensazioni Di Infinito“, Pocket Art Studio, Rooma, Itaalia (09.–15.11)

- „From the Earth to the Sky“, The Mega Art Art Gallery (Fondazione Corchiano Museo Naturale), Corchiano, Italy (15.–29.12)

International Laboratory of Art Viive Noore osalusel

- Viive Noore isikunäitus grupinäituse raames (EV 100), Minski Kunstipalee (Палац Мастацтва), Minsk, Valgevene (12.–28.11)
- Viive Noor näitusel Sharjah Exhibition for Children’s Books Illustrations (Seventh Edition), Araabia Ühendemiraadid (18.–28.04)
- Viive Noor rahvusvaheliselt näituselt “International Illustration and Contemporary Life” III, (Beijing, China) väljavalitud kunstnike töödest koostatud näitusel Hebei LangFang ZhiXing Children’s Art Gallery-s (juuli)